

Mari Lehti

METSÄPOLITIIKAN NÄKÖKULMIA JA TAVOITTEITA

Sisällönanalyysi Euroopan komission ennallistamisasetusehdotusta
koskevasta välikysymyskeskustelusta

Johtamisen ja talouden tiedekunta

Kandidaatintutkielma

Huhtikuu 2024

TIIVISTELMÄ

Mari Lehti: Metsäpolitiikan näkökulmia ja tavoitteita

Kandidaatintutkielma

Tampereen yliopisto

Politiikan tutkimuksen tutkinto-ohjelma

Huhtikuu 2024

Euroopan komission biodiversiteettistrategian tavoitteena on saada luonnon monipuolisuuden kehitys käännettyä nousuun EU:n maa-alueella vuoteen 2030 mennessä. Tämän tavoitteen edistämiseksi, Euroopan komissiossa laadittiin ehdotus ennallistamisasetuksesta kesällä vuonna 2022. Ennallistamisasetuksessa esitetään Euroopan unionin jäsenmaille velvoittavia maa- ja vesialueilla tehtäviä toimia luonnon monipuolisuuden parantamiseksi. Ehdotus on saanut kritiikkiä sen asettamien velvoitteiden vuoksi.

Tässä kandidaatin tutkielmassa tarkasteltiin Suomen eduskunnan täysistunnon välikysymyskeskustelua vuodelta 2022, jossa oppositio haastoi hallitusta EU-vaikuttamisesta Euroopan komission ehdottamaan ennallistamisasetukseen. Keskustelua analysoitiin sisällönanalyysillä, jonka kautta oli tarkoituksena selvittää kansanedustajien joukossa olevia näkökulmia asetukseen suhtautumisessa ja miten metsäpolitiikan linjauksia perustellaan. Kansanedustajien puheenvuoroista erottui eri näkökulmia liittyen asetuksen hyväksyttävyyteen ja sen tuomiin vaikutuksiin Suomen talouteen sekä ympäristöön. Lisäksi ennallistamisasetusta pidettiin asetusta vastustaneiden kannalta jäsenvaltioiden toimivaltaa rajoittavana toimenpiteenä, jonka vuoksi velvoittavaa sääntelyä ei pidetty hyväksyttävänä tapana edistää luonnon ennallistamista. Eri näkökulmissa näkyi puolueiden linjaukset hyväksyttävään tapaan edistää ympäristöpolitiikkaa ja suhtautuminen päätösvaltaan metsäpolitiikassa.

Näkökulmien erottelussa, kansanedustajien puheenvuorot jaettiin ennallistamisasetusta kannattavien ja vastustaneiden ryhmiin. Merkittävimpiä eroja edustajien näkökulmiin toi kannanotot metsäpolitiikan kansallisen sääntelyn asemaan ja EU:n toimivaltaan metsään vaikuttavissa toimissa. Käydyn keskustelun sisältöä tarkastellaan konfliktin näkökulmasta, jossa väittelystä eroteltiin asian keskeisimmät kiistakysymykset. Eroteltujen näkökulmien ja puheissa painotettuiden vaikutusten kautta, tulkittiin lopuksi Suomen metsäpolitiikan päätöksentekoon vaikuttavia näkökulmia. Kansallisen metsäpolitiikan painoarvo näkyi edustajien puheenvuorojen perusteluissa, kun he arvioivat siihen vaikuttavaa unionin tasolla laadittua ympäristöpolitiikan tavoitteita ja toimenpiteitä.

Avainsanat: Ennallistaminen, metsäpolitiikka, konflikti, Euroopan unioni, luonnonsuojelu

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla

TEKOÄLYN KÄYTTÖ OPINNÄYTTEESSÄ

Opinnäytteessäni on käytetty tekoälysovelluksia:

- Ei
- Kyllä

Ilmoitukseni mukaan olen käyttänyt opinnäytteessäni tutkielmaprosessin aikana seuraavia tekoälysovelluksia:

Tekoälysovellusten nimi ja versio:

Käyttötarkoitus: [Kuvaa tähän yksityiskohtaisesti, mihin tarkoitukseen ja miten tekoälyä on sovellettu opinnäytteeseen tutkielmaprosessin aikana.]

Osiot, joissa tekoälyä on käytetty: [Luettele tähän kaikki opinnäytteen vaiheet ja osiot, joissa tekoälyä on tutkielmaprosessin aikana käytetty.]

Olen tietoinen siitä, että olen täysin vastuussa koko opinnäytteeni sisällöstä, mukaan lukien tekoälyllä tuotetut osat, ja hyväksyn vastuun mahdollisista julkaisueettisten normien rikkomuksista.

Sisällys

1. Johdanto.....	1
2. Viitekehys	2
2.1. Konflikti	2
2.2. Suomen metsät.....	2
2.3. Strategiaohjelmat	3
2.4. Euroopan unionin ennallistamisasetusehdotus	4
2.5. Helmi- ja Metso-ohjelmat.....	4
2.6. Natura 2000- verkosto	5
3. Tutkimusaineisto ja -metodi.....	6
3.1. Välikysymys	6
3.2. Sisällönanalyysi	6
3.3. Konfliktin määrittelemine.....	8
4. Välikysymyskeskustelun käsittely.....	8
4.1. Ennallistaminen.....	9
4.2. Toimivalta	12
4.3. Vapaaehtoisuus.....	15
5. Tulkinta.....	17
5.1. Ennallistamisasetuksen hyväksyttävyy.....	18
5.2. Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden toimivalta	20
5.3. Luonnonsuojelun vapaaehtoisuus	22
6. Johtopäätökset.....	24
Lähteet	28

1. Johdanto

Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastellaan vuoden 2022 täysistunnon välikysymyskeskustelua. Euroopan komissio toi kesällä 2022 ehdotuksen ennallistamisasetuksesta, jossa jäsenvaltioille tulisi velvoitteita tehdä luonnon ennallistamistoimia maa- ja vesialueillaan. Suomessa oppositiopuolueet esitti saman vuoden syksyllä välikysymyksen hallitukselle, jossa katsottiin hallituksen EU-vaikuttamistyön olleen riittämätöntä ja komission arviot Suomelle tulevista kustannuksista ja ennallistamistarpeista katsottiin kohtuuttomiksi. Asetuksessa annettaisiin jäsenvaltioille sitovia tavoitteita ennallistamiseen, mikä ei ollut sitä vastustaneiden näkökulmasta hyväksyttävää. (Välikysymys, 2022.) Ehdotukseen kohdistunutta kritiikkiä ja laajemmin metsäpolitiikan linjauksia tarkastellaan tässä kandidaatin tutkielmassa Suomen kansanedustajien välillä käydyssä välikysymyskeskustelun kautta. Tutkimusmetodina käytetään sisällönanalyysia, jolla etsitään keskusteluaineistosta edustajien puheista nousevia näkökulmia. Näiden kautta on tarkoituksena määrittää ennallistamisasetusehdotusta kannattavien ja vastustavien näkökulmat ja niihin vaikuttavia tekijöitä. Analyysissa käsitellään eduskuntakeskustelussa nähtyjä kiistoja jakavia kantojen sisältöjä luonnon ennallistamisesta, Euroopan unionin toimivallasta ja ympäristötoimien vapaaehtoisuudesta.

Tarkastelussa on konfliktin määrittelemisen eri osapuolten näkökulmien kautta, missä tarkastellaan keskustelusta nousevia kiistakysymyksiä ja edustajien puheiden muodostamia näkökulmia niihin. Analyysissa hyödynnetään konfliktin määrittelyä. Clarke & Petersen (2015) mukaan konfliktin määrittelemisellä tavoitellaan osapuolten välisten erojen ja niissä vaikuttavien tekijöiden ymmärtämistä, jotta voidaan etsiä kiistalle hyväksyttävää ratkaisua. Välikysymyskeskustelun sisältöä tarkastellaan ennallistamisasetusta vastustaneiden ja sitä tukeneiden kansanedustajien välisenä konfliktina, jossa eri näkökulmien sisältöjä tarkastellaan kansanedustajien edustajien pitämistä puheenvuoroista. Konfliktissa väitellyistä kiistakysymyksistä eroteltiin asetusehdotusta vastustavien ja sitä puolustavien kantoja edustavia puheenvuoroja. Tutkielma pyrkii vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin ja alakysymyksiin:

1. Mitä kiistakysymyksiä ennallistamisasetusta käsiteltävään konfliktiin sisältyy?

1. a. Mitä näkökulmia ennallistamisasetusta vastustaneiden ja puolustaneiden kannat painottavat kiistakysymyksissä?

2. Mitä johtopäätelmiä voidaan tehdä konfliktissa nähtävistä näkökulmien vaikutuksesta metsäpolitiikan tekemiseen?

2. Viitekehys

Täysistunnon keskustelussa pidetyissä puheenvuoroissa kansanedustajat ottivat kantaa ennallistamisasetusehdotukseen ja sen kannattamiseen. Tutkielman asetelmana on eduskunnassa käydyn välikysymyskeskustelun tarkasteleminen politiikan konfliktina, josta on tavoitteena erotella konfliktin osapuolien näkökulmia ja niihin vaikuttavia tekijöitä. Tutkielman viitekehys muodostuu konfliktin määritelmästä, tietoon Suomen metsämaista, eduskuntapuolueiden metsäpoliittisista linjauksista, kansallisista ja EU:n toimintaohjelmista sekä ympäristö- ja metsästrategioista.

2.1. Konflikti

Poliittisille puolueille ja erilaisille liikkeille niiden toiminnan edellytyksenä on tuottaa konflikteja. Niitä voidaan ylläpitää sekä vältellä. Poliittisten konfliktien kannalta on olennaista tarkastella kiistakysymysten avaamista ja rakentumista, niiden jatkuvuuden ylläpitämiseen tarkoitettuja toimia sekä konfliktien peittelyä. Konfliktin avautuessa on mahdollista muuttaa olemassa olevaa järjestystä. Niissä syntyy uutta tilaa, jossa kiistoista väitellessä tulee esille ilmiössä vallitsevia valtasuhteita ja jakolinjoja. Konfliktien rakentumisessa on merkitystä toimintakontekstilla, toimintatyylillä ja tavoitteilla. Puoluepolitiikan konfliktit näyttävät erilaisilta verrattuna kansalaisaktiivisuuden tai etujärjestöjen tuottamiin konfliktien asetelmiin. Yhteiskunnallisten konfliktien peitteleminen taas estää vallitsevien asetelmien haastamista. Jos konfliktia ei synny, ei voida muuttaa tai arvioida olemassa olevan järjestykseen vaikuttavia tekijöitä. (Jakonen, 2020.)

Konfliktien kautta saavutettu järjestys asettuu vallitsevien voimasuhteiden mukaisesti. Poliitiikan konflikteja voidaan tarkastella politiikan ilmiönä, itse toimintana tai niitä voidaan hyödyntää analysoinnin välineenä. Poliittiset konfliktit asettavat toimijoita vastakkain, tuoden esille niiden asetelmia ja vallitsevia valtasuhteita yhteiskunnassa. Niiden asettumisessa on valtataisteluja, mutta konfliktit ovat myös kompromisseja, joita tarkastelemalla voidaan havainnoida vallitsevan poliittisen järjestyksen perusteita. (Jakonen, 2020.)

2.2. Suomen metsät

Suomen pinta-alasta metsä peittää yli 75 %, mikä tekee Suomesta Euroopan metsäisimmän valtion. Suomessa yli 85 % metsienhakuista menee metsäteollisuuden tarpeisiin ja loput menevät energiapuuksi. Suomen metsistä valtion omistamat alueet ovat Itä- ja Pohjois-Suomessa ja yksityiset henkilöt omistavat suurimman osan metsistä Etelä- ja Keski-Suomessa. (Maa- ja metsätalousministeriö, 2023.) Suomen metsämaasta noin 60 % omistaa yksityishenkilöt, noin 10,5 miljoonaa hehtaaria, valtio omistaa noin 26 % neljällä miljoonalla hehtaaria ja loput metsistä ovat osakeyhtiöiden, kuntien, seurakuntien ja yhteismetsien omistuksessa (Metsänomistajat. 2024).

Suomessa metsäpinta-alasta on suojeltuna 13 %. Metsissä esiintyvistä luontotyypeistä on arvioitu uhanalaisiksi noin 76 %, joiden tilaan vaikuttavat merkittävästi vanhojen metsien ja puiden kokonaismäärän väheneminen sekä puulajienmuutokset metsissä. Lisäksi ilmastonmuutos, metsätalouden metsienhoitotoimet sekä rakentaminen ovat vaikuttavimpia tekijöitä metsien monimuotoisuuden heikentymiseen. (Valtioneuvosto, 2021. 32–33.)

Suomessa valtionliikelaitos Metsähallitus hoitaa, käyttää ja suojelee valtion omistamia maa- ja vesialueita. Metsähallituksen tavoitteet laaditaan ja hyväksytään eduskunnassa osana valtionbudjettia. Ympäristöministeriö on mukana metsähallituksen hallintotehtävien ohjaamisessa oman hallintoalansa asioissa. (Metsähallitus, n. d.) Maa- ja metsätalousministeriön tulosohjauksessa metsähallituksen tehtävänä on harjoittaa liiketoimintaa sitä koskevan lain mukaisesti (Laki metsähallituksesta 234/2016).

2.3. Strategiaohjelmat

Suomen kansalliseen metsästrategiaan sisältyy keskeisimmät metsäpolitiikan linjaukset. Ohjelmalla ohjataan Suomen metsäpolitiikkaa, jonka tavoitteena on edistää vastuullisuutta ja kestävyyttä. Tämän strategian näkökulmaksi sanotaan olevan hyvinvointitalouden edistäminen. Tällä tarkoitetaan metsiin liittyvää taloudellista, sosiaalista ja ekologista kestävyyttä, joita huomioidaan tehtävien päätöksien vaikutusarvioinneissa. Hyvinvointitaloudessa päätöksiä tuotetaan taloudellisten ja ekologisten tekijöiden yhteisvaikutuksia arvioimalla, kun tavoitellaan hyvinvoinnin tuottamista ihmisille huomioimalla samalla luonnon kantokyky. (Maa- ja metsätalousministeriö. 2023. 22 & 43.)

Euroopan komission toimikaudella 2019–2024 on edistetty vihreän kasvun strategiaa, mikä ohjaa komission toimintaa ja tulevia päätöksiä. Tätä kutsutaan nimellä ”Green Deal”, joka kattaa Euroopan unionin metsästrategian sekä ilmastopakettin. *Metsästrategia 2030* on komission tiedonanto, joka julkaistiin heinäkuussa 2021. Siinä korostetaan metsien merkitystä ilmastonmuutoksen torjunnassa ja luonnonmonimuotoisuuden säilyttämisessä. Näiden tavoitteiden edistämiseksi on laadittu erilaista sääntelyä sekä taloudellisia ja vapaaehtoisia toimia. (Milicevic, 2023.) *Ilmastopakettilla* tarkoitetaan EU:n Fit for 5- säädösehdotuspakettia, jonka tavoitteena on vähentää kasvihuonepäästöjä Euroopassa vähintään 55 % vuoteen 2030 mennessä (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2021). Näissä ohjelmissa on esitetty tavoitteet Euroopan unionin tasolla ympäristö- ja ilmastotoimien suhteen.

Biodiversiteettistrategia on osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. Siinä keskeisintä ovat asetetut tavoitteet ja niitä edistävät keinot, joiden tarkoituksena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen vuoteen 2030 mennessä. Tämän saavuttamiseksi olisi saatava 30 % EU:n maa-alueista suojelun piiriin. (EUR-Lex, 2020.) Euroopan unionin neuvosto korosti

biodiversiteettistrategian päätelmiä koskevassa tiedotteessaan tarvetta tehostaa toimenpiteitä luonnon suojelemiseksi ja sen ennallistamiseksi. Yhä köyhtyvien luonnonvarojen vuoksi, tiedotteessa todetaan tarpeelliseksi tehostaa toimia etenkin maa- ja metsätalouden sekä kalastuksen sektoreilla. (Euroopan unionin neuvosto, 2020.)

2.4. Euroopan unionin ennallistamisasetusehdotus

Euroopan komission tuottama ennallistamisasetusesitys on osa Euroopan unionin ympäristöpolitiikkaa, jonka tarkoituksena on edistää ympäristöohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Ennallistamisasetus on luonnon ennallistamista edistävä asetusehdotus, jossa jäsenvaltioille asetetaan sitovia tavoitteita ja velvoitteita. Tähän kuuluu suojelun lisäämistä ja maa-alueiden luonnontilan parantamista erilaisilla toimilla, joilla vahvistetaan siellä sijaitsevia luontoarvoja. Ennallistamisasetus olisi osana EU:n biodiversiteettistrategiaa. Ennallistamisasetukseen sisältyville toimille säädetään määräajat, joilla tehostetaan toimenpiteiden toteuttamista. Näitä koskevat palautussuunnitelmat laaditaan kussakin jäsenvaltiossa niiden omissa kansallisissa ennallistamissuunnitelmissa. Ennallistamisasetusehdotuksen mukaisesti uudet suojeltavat maa-alueet liitetään osaksi nykyistä Natura 2000-verkosta. (Ympäristöministeriö, n.d.)

2.5. Helmi- ja Metso-ohjelmat

Helmi-elinympäristöohjelma 2021–2030 hyväksyttiin vuonna 2021. Ohjelmassa keskeisenä tavoitteena on luonnon ennallistaminen sen monimuotoisuuden parantamiseksi. Tämän edistämiseksi tehdään tarvittavia luonnonhoitotoimenpiteitä riippuen ennallistettavan alueen tarpeista. Toimenpiteiden toteuttamista valvoo ympäristöministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö ja toteutuksessa tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden, kuten eri järjestöjen ja yritysten kanssa. Helmi-ohjelman julkaisussa sen todetaan olevan yhteydessä muihin olemassa oleviin ohjelmiin ja strategioihin, kuten EU:n biodiversiteettistrategiaan ja Metso-ohjelmaan. Käytännössä Helmi-ohjelmaa toteutetaan erikseen perustetuilla Helmi-maa-alueilla, joissa tehdään luonnonsuojelutoimenpiteitä tukemaan monimuotoisuutta alueella. Suojeluun ehdotettuun alueeseen tehdään arvio ennen sen hyväksymistä osaksi Helmi-ohjelmaa. Maa-alueiden ehdottaminen osaksi ohjelmaa on maanomistajille vapaaehtoista. (Valtioneuvosto, 2021. 5–6, 13&19.)

Metso-toimintaohjelma julkaistiin vuonna 2008 ja sitä on jatkettu vuoteen 2025. Metso-ohjelman tavoitteena on edesauttaa monimuotoisuuden kehittymistä sekä estää luontotyyppien tai metsälajien tilan huonontumista. Ohjelma keskittyy erityisesti monipuolisuutta tukeviin elinympäristöihin, joiden määrittelyyn käytetään erityisiä luonnontieteellisiä kriteereitä. Maanomistajan aloitteesta, kartoitetaan maa-alueen sopivuus ohjelmaan ja sen perusteella tehdään päätös kyseisen kohteen

suojelun tukemisesta. Metso-ohjelmaan osallistuminen on vapaaehtoista. (Valtioneuvosto, 2014. 1–3.) Metso-ohjelma käynnistyi Natura 2000-ohjelman jälkeisestä konfliktista ja Metson tarkoituksena on korostaa metsiensuojelun vapaaehtoisuutta, tavoitteena poistaa vastakkainasettelua suojelun ja metsätalouden väliltä (Hakala, 2013). Helmi- ja Metso-ohjelmien suojelun alaisuuteen siirrettyjen alueiden omistaja saa korvausta menetetyistä tuloista, joita omistaja muuten saisi hyödyntämällä alueen resursseja taloudellisesti.

2.6. Natura 2000- verkosto

Euroopan unionin kehittämän Natura 2000-verkoston päätavoite on pysäyttää monimuotoisuuden heikentyminen EU-alueella. Verkostoon kuuluvilla alueilla turvataan luontodirektiivissä määriteltyjä arvokkaita luontotyyppejä ja elinympäristöjä. Jäsenvaltiot ehdottavat alueitaan osaksi verkostoa, joiden hyväksymisestä Euroopan komissio tekee lopullisen päätöksen. Jäsenmaat määrittelevät verkostoon otetut alueet erityisten suojelutoimien alaisiksi alueiksi. (Natura 2000-verkosto. n.d) Nykyään Natura 2000-verkosto on maailman suurin yhteistyössä koordinoitu luonnonsuojeluverkosto, joka kattaa EU:n maa-alueista 18 % ja vesialueista 9 % (European commission, 2022). EU:n laatimaa Natura 2000- luonnonsuojeluverkostoa käytetään muiden luonnonsuojeluohjelmien taustana, mutta verkoston toimeenpanossa syntyi Suomessa suuria kiistoja.

Vuosituhanen vaihteessa Suomessa käytiin julkisesti kiivasta keskustelua, kun poliitikot ja metsänomistajat kritisoivat Natura 2000-suojeluohjelmaa. Tyytymättömyyttä ja kritiikkiä nosti ohjelman toteutus ja siitä tehty tiedottaminen (Natura 2000-verkosto. n.d). Tuolloinen sisäministeri Jan-Erik Enestam arvosteli ympäristöministeriön valmistelua hankkeessa Taloussanomille ”Prosessi on ollut aivan hirveä. Huono valmistelu on vahingoittanut ympäristönsuojelun asiaa, vaikka tavoite oli myönteinen asennemuokkaus” ja toteaa tilanteen jäävän rasittamaan jatkossa Naturan mainetta (Pohjola, 1998).

Tarkistusviraston selvityksessä todetaan vuoden 1997 kiistan kärjistymisen johtuneen Naturan tiedottamisesta metsänomistajille, jossa sen joustavasta ja tapauskohtaisesta toteuttamisesta välittyi epämääräinen ja uhkia luova kuva alueitaan suojeluun asettavalle. Jälkikäteen tehdyssä arvioinnissa, Naturan toteutuksen ongelmiksi nostettiin useita eri tekijöitä. Suomessa tuli toimeenpanna EU:n direktiivi, jonka valmistelussa se ei ollut mukana, uusien toimenpiteiden toteuttaminen toi haasteita, kustannukset kasvoivat yli odotusten, toteutukseen määrätty aikataulu oli tiukka, mikä kiristi kaikkien toimijoiden työtahtia valmistelussa, aiheuttaen virheitä. Ristiriitojen takia julkinen keskustelu ohjelmasta oli negatiivista. Suuri määrä metsänomistajien valituksia päätöksistä hidastivat prosessia ja verkoston alueiden täydentämistä. Kaikkeen tähän vaikutti myös puutteelliset resurssit toteuttaa ohjelmaa, jonka kokoluokka oli aliarvioitu. (Valtionalouden tarkistusvirasto, 2007. 8 & 170–171.)

3. Tutkimusaineisto ja -metodi

Tutkielman tavoitteena on analysoida syksyn 2022 täysistunnon välikysymyskeskustelua ennallistamisasetuksesta. Tarkasteltavan keskustelun sisältöä käsitellään konfliktina, jossa tarkastellaan keskustelusta nousevia kiistakysymyksiä ja näiden eri näkökulmia. Tutkimusaineistona on välikysymysesitys ja täysistunnon välikysymyskeskustelu, joka käytiin eduskunnassa marraskuussa vuonna 2022. Välikysymyskeskustelusta on saatavilla täysistunnon pöytäkirja, jota tutkielmassa tarkastellaan tutkimuskysymykset huomioiden.

Eduskuntakeskustelusta on tarkoituksena erottaa kiistan eri näkökulmat ja erotella niissä vaikuttavia tekijöitä. Tutkimusmenetelmänä käytetään aineistolähtöistä sisällönanalyysia, jossa puheenvuoroista erotellaan eri näkökulmia ennallistamisasetukseen suhtautumisessa. Välikysymyskäsittelyssä kansanedustajat väitellään komission ennallistamisasetuksen hyväksyttävyydestä, jossa konfliktin näkökulmia erottavat ehdotusta kannattavien ja sitä vastustavien puheenvuorot. Keskustelun sisältöä käsitellään ja jäsenellään konfliktin määrittelemiseksi, jossa erotellaan edustajistosta nousseet näkökulmat ja näihin vaikuttavat tekijät.

3.1. Välikysymys

Välikysymys voidaan esittää vähintään 20 kansanedustajan toimesta valtioneuvostolle tai aiheesta vastaavalle ministerille täysistunnossa. Kysymyksen saamisesta valtioneuvoston on annettava siihen vastaus seuraavan 15 päivän aikana. Tästä seuraa vastauksen käsittely ja jos sen aikana esitetään ehdotus epäluottamuslauseesta, tullaan keskustelun päätteeksi järjestämään äänestys valtioneuvoston tai ministerin luottamuksesta. (Välikysymys, 2022.)

Oppositio esitti hallitukselle välikysymyksen 27. lokakuuta 2022 hallituksen EU-vaikuttamisesta koskien Euroopan komission ennallistamisasetusehdotusta. Välikysymyskäsittely käytiin 9. marraskuuta vuonna 2022 eduskunnassa. Välikysymyksessä todetaan ennallistamisasetusehdotuksen puuttuvan kohtuuttomasti kansalliseen metsäpolitiikkaan ja opposition kanta ehdotukseen on, ettei sitä pitäisi hyväksyä. Välikysymyksessä pyydetään asianomaisia ministereitä vastaamaan kysymyksiin koskien EU-vaikuttamista, ehdotuksen kustannuksia, ennallistamisen velvollisuuksia, hallituksen kannan muodostamisprosessia koskien ennallistamista, pääministerin toimintaa ja hallituksen toimintaa. (Välikysymys, 2022.)

3.2. Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysi on vapaamuotoinen tutkimusmenetelmä, jolla analysoidaan valittua aineistoa pyrkimyksenä kuvata sitä sanallisesti järjestelemällä sen sisältöä systemaattisella tavalla. Sen avulla

selvitetään, mistä aiheista aineisto kertoo tuoden esille tekstissä esiintyvät samankaltaisuudet ja eroavuudet. Menetelmässä aineistoon suoritetaan systemaattinen koodaus, jonka kautta muodostetaan ilmiötä kuvaavia yleisempiä johtopäätöksiä. (Vuori, n.d.)

Miles ja Huberman (1994) jakavat aineistolähtöisen sisällönanalyysin teon kolmeen vaiheeseen, joista ensimmäinen on aineiston redusointi. Analysoitavaa aineistoa pelkistetään karsimalla tutkimuksen kannalta epäoleellinen informaatio pois. Aluksi aineistossa esiintyvää tietoa pilkotaan ja tiivistetään alkuperäisestä ilmaisusta säilyttäen sen keskeinen sisältö. Toisessa vaiheessa kerätty ja pelkistetty aineisto klusturoidaan eli ryhmitellään omiin luokkiinsa, jolloin kerätyistä ilmaisuista etsitään toisiaan vastaavia ja yhdistäviä samankaltaisuuksia. Aineistoa keräämällä ja ryhmittelemällä eri luokkiin, luodaan toisista eroavia alaluokkia. Luokittelun muodostamisessa on tarkoitus kuvata jokaista luotua luokkaa sitä parhaiten kuvaavalla käsitteellä. Tämä tiivistää aineistoa sisällyttämällä eri luokkien alle toisiaan yhdistäviä aineistokohtia. Tämän tiivistyksen myötä saadaan aiheesta alustavia kuvauksia siitä ilmiöstä, mitä tutkitaan. (Tuomi & Sarajärvi, 2018.) Välikysymyksestä käydystä debatista erotellaan tutkimuskysymysten kannalta olennaisimmat puheenvuorosisällöt, joissa on edustajien kannanottoja ennallistamisasetuksesta. Ryhmittelyssä koostetaan samankaltaisista puheenvuoroista niiden näkökulmia edustavia luokkia, joita tulkitaan konfliktin määrittelyssä.

Viimeisessä vaiheessa tehdään abstrahointi, jossa käsitteellistetään tehdyt luokittelut ja niiden löydökset. Abstrahoinnissa kerätystä ja järjestellystä aineistosta luodaan niitä kuvaavia ilmaisuja, joilla selitetään tehtyjen löydöksiä johtopäätöksiä. Sisällönanalyysin prosessia voidaan jatkaa niin pitkään, kuin aineistosta nousee esille jotain uutta. Lopuksi löydöksistä voidaan muodostaa ilmiötä kuvaava malli tai käsitejärjestelmä, josta voidaan esittää tulkittavasta ilmiöstä johdettuja päätelmiä. Sisällönanalyysin tekoon vaikuttaa merkittävimmin sen tekijän valinnat työn eri vaiheissa, mutta sen toteuttamisessa on olennaista toimia aineistoa läpikäydessä johdonmukaisesti ja perustella tehtyjä löydöksiä. (Tuomi & Sarajärvi, 2018.) Välikysymysdebatista erottuvista ennallistamisasetuksen hyväksyttävyyttä jakavista näkökulmista eroteltiin niitä kuvaavia perusteluita.

Näkökulmia vertaillaan konfliktista eroteltujen kiistakysymysten kautta. Tulkinnassa kuvataan edustajien puheista koostetut näkökulmat ennallistamisasetuksen kiistakysymyksissä ja niissä perusteltuja tekijöitä ja vaikutuksia vertaillaan. Eroavien näkökulmien sisällöistä tehdään lopuksi johtopäätelmiä keskustelusta konfliktina ja metsäpolitiikassa vaikuttavien näkökulmien asetelmista.

3.3. Konfliktin määrittely

Sisällönanalyysillä keskusteluaineistosta tunnistetaan eri näkökulmia, joiden perusteluja ryhmitellään niissä näkyvien yhdistävien tekijöiden perusteella. Clarke ja Petersenin teoksessa (2015) *Environmental conflict management* käsitellään ympäristökysymyksiä konflikteja ja konfliktien määrittelyprosessia. Keskustelun konfliktin tarkastelussa hyödynnetään teoksessa käsiteltyä Reed yms. (2009) konfliktin määrittelyä. Konfliktin määrittelyssä selvitetään eri näkökulmia tarkasteltavasta sosiaalisesta tai luonnollisesta ilmiöstä, mikä on tehtävien päätöksien tai toimien vaikutuksessa. Lisäksi tunnistetaan ne yksilöt, ryhmät ja organisaatiot, joihin ilmiö voi vaikuttaa tai jotka voivat vaikuttaa ilmiöön. Konfliktin määrittelyä tarkoituksena on etsiä konfliktin osallisten näkemyksiin vaikuttavia tekijöitä. Näkökulmiin vaikuttavien eri tekijöiden tuomien vaikutusten ja tavoitteiden ymmärtämisen kautta, todetaan olevan mahdollista löytää keinoja kiistan ratkaisemiseksi. (Clarke & Petersen, 2015. 54.) Konfliktin määrittelyn kautta tuodaan ennallistamisasetusta koskevasta kiistasta esiin erimielisiä olevien näkökantoja ja niihin vaikuttavia tekijöitä. Ennallistamisasetusta puolustavien ja vastustavien puheenvuoroista nousevia näkökulmia jaotellaan ja niiden sisäisiä eroavia kannanottoja jäsenellään eri kiistakysymysten käsittelyssä.

4. Välikysymyskeskustelun käsittely

Eduskunnan välikysymyskeskustelu alkoi pääministeri Sanna Marinin puheenvuorolla, jossa annettiin hallituksen vastaus opposition esittämään välikysymykseen. Keskustelu jatkui eduskuntaryhmien ryhmäpuheenvuoroilla, joiden jälkeen aiheesta vastaavat ministerit pitivät omat vastauspuheenvuoronsa. Näiden jälkeen alkoi kansanedustajien välinen vapaa debatti. Sisällönanalyysillä keskustelusta eroteltiin ensin keskeisimpien kiistakysymysten aiheet, jotka on jaettu käsittelyssä omiin otsikkoihin. Kiistakysymyksiä käsitelleet puheenvuorot jaettiin ennallistamisasetusta kannattaneiden ja sitä vastustaneiden ryhmiin. Molemmista ryhmistä jatkettiin puheenvuoroja erottelua niissä näkyvien perusteluiden tai kannanottojen mukaan. Näkökulmien eroja kuvataan näiden sisältöjen mukaan. Ennallistamisasetuksen kiistassa näkökulmien eroihin vaikutti niiden eroavat suhtautumiset asetukseen sekä näiden perustelut. Niiden erottelun ja käsittelyn selventämiseksi eroja käsitellään eri kiistakysymysten kautta.

Ennallistamisasetusta puolustavien ja vastustavien kannanotoissa näkyvät eriävät suhtautumiset luonnon ennallistamistoimiin. Kerättyjen puheenvuorojen näkökulmien perustelut ennallistamiseen jakautuivat merkittävimmin metsätalouden toiminnan edellytyksien huomioimisen tai luonnonsuojelun edistämisen välille. Metsäpolitiikkaa koskevasta toimivallasta näkyi kiistan

osapuolilta eriävät näkemykset Euroopan unionin roolista ja sen edistämien toimien hyväksyttävyydestä. Vapaaehtoisuuden merkitys jakoi asetusta puoltavien ja vastustavien kantoja. Näitä koskevissa puheenvuoroissa otettiin huomioon kansalliset Helmi- ja Metso-ohjelmat, joita pidetään yleisesti hyväksyttävänä ja hyvinä luonnonsuojelutoimina, mutta eroja näkökulmissa näkyy niiden merkityksen korostaminen tai niiden toimivuudesta suhteessa asetettuihin ympäristötavoitteisiin.

4.1. Ennallistaminen

Pääministeri Sanna Marin (sd) ”Luonnon elvyttäminen on välttämätöntä luontokadon pysäyttämiseksi, myös Suomessa. Ennallistamisasetusta tarvitaan” (Täysistunto, 2022. 14).

Ennallistaminen on ensimmäinen merkittävä käsite keskustelun kannalta, jota käsiteltiin useissa puheenvuoroissa. Ennallistaminen määritellään ekologisena ennallistamisen prosessina, jossa ihmistoiminnasta johtuvaa vahinkoa elinympäristössä pyritään eheyttämään palauttamalla alueita takaisin luonnontilaan (Ympäristötieteet ekologinen ennallistaminen. n. d). Konfliktissa näkyy ennallistamisasetusta vastustaneiden ja kannattaneiden näkemykset ja suhtautumiset ennallistamiseen toimenpiteenä sekä sen tuomiin vaikutuksiin. Asetusta kannattavien näkökulmasta, luonnon ennallistaminen on tärkeä tavoite ja ennallistamisasetus on tarvittava toimenpide sen edistämiseksi.

Hallituksen vastauksessa kommentointiin sen olevan vasta ehdotuksen tasolla, johon voidaan vielä tehdä muutoksia. Hallituksen kantana yleisesti on edistää tarvittavien muutoksien tekoa sen lopulliseen sisältöön. Hallituksen vastauksessa todetaan asetuksen olevan tarpeellinen, mutta pitävät muutoksien ajamista asetukseen parempana EU-vaikuttamisena, kuin sen suora vastustaminen. (Välikysymys, 2022. 2). SDP:n puolueen poliittisissa linjauksissa todetaan luonnon ennallistamistoimien olevan vielä puutteellisia ja monimuotoisuuden vähenemisen katsotaan olevan ilmastonmuutoksen ohella merkittävä uhka koko ihmiskunnalle (Sosiaalidemokraattinen puolue, 2020. 36–37). SDP edustajien puheenvuoroissa näkyy yleisesti käsitys, että ennallistamisasetus on tarvittava säädös ja sitä kannattaa edistää, vaikka siihen haettaisiin sisällöllisiä muutoksia.

Kansanedustaja Jenni Pitko (vihr) ”Luonnontilan parantaminen ja ennallistaminen halutaan usein - saada kuulostamaan siltä, että siitä olisi enemmän haittaa kuin hyötyä -- on esitetty tänään, että luonnon ennallistaminen on tuomio Suomelle tai Suomen metsäteollisuudelle -- mikä kriisi luonnontilan heikkeneminen meillä on tänä päivänä -- Tämä esitys auttaa meitä torjumaan sitä”. (Täysistunto, 2022. 48.)

Vihreiden metsäpoliittisessa ohjelmassa todetaan, ettei metsienkäyttö ole yleisesti ekologisesti kestävällä pohjalla eikä siten tuotantoa ole kestävää jatkaa samalla tavalla. Ohjelmassa linjataan puolueen metsäpoliittisia tavoitteita, joista uusien säädösten ja toimenpiteiden lisäämistä pidetään luonnonsuojelun kannalta tärkeänä sekä tavoitteena on lisätä näiden oikeudellista sitomista. Talousmetsien hyödyntämistä osana kansantaloutta pidetään tärkeä, mutta ohjelmassa korostetaan myös metsien muita käyttötavoitteita ja niiden luontoarvoja. Muiden hyödyntämistapoja, kuten virkistyskäytön lisäämistä, pidetään taloutta ja luontoa tukevana toimintana. (Vihreät, 2020.) Tavoitteissa nostetaan esiin velvoittavien luontotoimien lisääminen sekä ennallistamistoimien lisääminen, mitkä ovat yhteneviä piirteitä annetun ennallistamisasetusehdotuksen kanssa. Vihreän eduskuntaryhmän edustajistosta nousi asetusta kannattavia puheenvuoroja, joissa korostettiin luonnontilan parantamisen tavoitteita. Tukevia puheenvuoroja yhdisti se, että asetuksen edistämisen perustelut tulivat sen vaikutuksista luonto- ja metsäkadon torjuntaan.

Kansanedustaja Mari Holopainen (vihr) ”...vihreät ja usein vasemmisto jääneet yksin puolustamaan sellaisia lakiesityksiä, joissa on pyritty ratkaisemaan luontokatoa ja ilmastokriisiä -- tämän salin luontopuolueet ovat ne kaksi” (Täysistunto, 2022. 53).

Vasemmistoliitto on julkaissut puolueen maa- ja metsätalouden linjauksia puolueohjelmassaan, jossa tavoitellaan metsien hakkuumäärien pitämistä tasolla, jolla voidaan säilyttää luonnon monimuotoisuus ja että metsissä säilyy sen muut käyttömahdollisuudet. Julkisessa omistuksessa olevien metsien kannalta on tavoitteena Metsähallituksen tuloutustavoitteiden laskeminen. Yksityisille omistajille tarjottaisiin kannustinjärjestelmää, jolla palkitaan omistajia hakkuiden lykkäämisestä. (Vasemmistoliitto, 2022.) Hallituksessa olevien puolueiden RKP:n, keskustan ja SDP:n edustajien puheenvuoroissa todettiin ennallistamisasetuksen tavoitteiden olevan hyviä, mutta kommentoivat sen sisällön tarvitsevan muokkausta. Tämä nosti hallituspuolueiden keskinäistä kritiikkiä, kun vasemmiston ja vihreiden edustajat puolustivat asetusta muita enemmän. Asetusta puolustaneiden kantojen sisäiset eroavuudet näkyivät asetuksen tavoitteiden tukemisessa sinällään tai tukemisessa jos siihen tehdään muutoksia.

Ennallistamisasetusta tukevia näkemyksiä yhdistävät myös edustajien edustamien puolueiden toimenpide-ehdotukset poliittisissa linjauksissa ja metsiin kohdistuvat tavoitteet, joissa pyrkimyksenä on kasvattaa luonnontilassa olevien alueiden määriä. Asetuksen katsotaan olevan tärkeä keino puuttua ja vaikuttaa ympäristötilan kehitykseen koko Euroopan alueella. Vihreiden puolueohjelman tavoitteissa velvoittavan sääntelyn lisääminen ympäristöpolitiikassa sekä vasemmistoliiton ehdottamassa julkisomisteisten metsämaiden hakkaamisen vähentäminen, ovat puolueiden

linjauksissa esitetyjä keinoja rajoittaa talousmetsien käyttöä ja edistää luonnon säilyttämisen tavoitteita.

Ennallistamisasetusta vastustavat puhuivat asetuksen tarpeettomuudesta ja sen kohtuuttomuudesta etenkin taloudellisten vaikutteiden osalta. Suomessa harjoitetun metsätalouden katsotaan olevan jo kestäväällä pohjalla ja metsähoidollisia toimia tehdään vastuullisesti. Oppositioista katsottiin kansallisen ohjauksen olevan riittävää ja metsätilasta huolehtimisen olevan jo osana metsienhyödyntämisen käytänteitä. Ennallistamiseen vaikuttavaa EU-tason sääntelyä pidetään haitallisena tapana edistää kansallisia toimia. Tämä näkökulma toistui kokoomuksen, perussuomalaisten ja liike nyt-edustajien puheenvuoroissa sekä niiden metsäpoliittisissa ohjelmissa. Keskustan ohjelmassa otettiin myös kriittinen kanta perusteluun vaikuttaa metsäpolitiikkaan EU:n ilmasto- ja monimuotoisuuden kautta (Suomen keskusta, 2021).

Kansanedustaja Janne Sankelo (kok) ”Suomalaiseen kestävään metsätalouteen kuuluu aina osana myös luonnonhoito. Ennallistamisasetus puuttuu Suomen metsäpolitiikkaan kohtuuttomasti -- Suomi kantaa huomattavasti suuremman vastuun ennallistamisasetuksen toimeenpanon velvollisuuksista ja kustannuksista kuin muut -- Me emme hyväksy ennallistamisasetusta. Voimme omilla keinoillamme parantaa luonnon tilaa... ”. (Täysistunto, 2022. 10–11).

Kokoomuksen metsäpoliittisessa ohjelmassa puhutaan metsäsektorin kehittämisestä ja sen roolista vähähiilisemmässä yhteiskunnassa. Ohjelmassa todetaan kerrytetyn kansallisen metsävaratiedon kasvun viime vuosikymmenten aikana olleen merkittävä tiedonlähde metsiä koskevan päätöksenteon laadinnassa. Puolueen tavoitteiksi on linjattu hyvän metsänhoidon jatkaminen, kansallisen päätäntävällän säilyttäminen metsähoidossa, luonnonsuojelun ja talousmetsien monimuotoisuuden tukeminen tarvittavilla toimenpiteillä ja tutkitun tiedon jakaminen metsänomistajien keskuudessa. Haasteiksi nostetaan metsäkadon pysäyttäminen ja hiilikompensaatioiden tuomat kansantalouden riskit, joista kuvataan metsien liiallisen hiilensidonnan johtavan metsäteollisuuden siirtymiseen muualle. (Kansallinen kokoomus, 2020.) Ennallistamista vastustavissa puheenvuoroissa kantaa perusteltiin sillä, että asetus tuo kohtuuttomia kustannuksia Suomelle. Metsien taloudellisen hyödyntämisen rajoittaminen tarkoittaisi metsäteollisuuden mahdollisten resurssien rajoittamista. EU:ta ei pidetä hyvänä toimijana arvioida maa-alueiden ennallistamistarpeita ja kritisoidaan EU-tason tietojen rajallisuutta verrattuna jäsenvaltioon.

Kansanedustaja Riikka Purra (ps) ”Kuten ylikireä ilmastopolitiikka täällä aiheuttaa hiilivuotoa eli teollisuuden ja työpaikkojen häipymistä ja pakenemista muualle, synnyttää tämä asetus saman ilmiön muualla, tehtaot pyörivät muualla, työpaikat ovat muualla” (Täysistunto, 2022. 8.)

Perussuomalaisten puoluepoliittisessa ohjelmassa, metsiin kohdistuvissa tavoitteissa on keskeisenä periaatteena metsien omistusoikeuden puolustaminen ja kansallisen päätäntävällän pitäminen metsäpolitiikkaa koskevissa asioissa. EU:n tason direktiivit ja säädännöt ilmasto- ja energiapolitiikassa katsotaan vaikuttavan häiritsevästi kansalliseen toimintaan. Metsäteollisuuden kehittämistä ei tulisi liikaa rajoittaa kansallisesti tai kannustaa sen pienentämiseen, koska sen katsotaan uhkaavan puuraaka-aineen saantia Suomessa tai vaikuttavan metsäteollisuuden siirtämiseen ulkomaille. Puolueohjelmassa suhtaudutaan myös luonnonsuojeluun tarkoitettuihin kannustimiin varauksella. (Perussuomalaiset, 2022. 8–9.) Perussuomalaisten puheissa ja metsäpoliittisissa linjauksissa toistuu kokoomuksenkin esittämä riski metsäteollisuuden siirtymisestä muualle. Asetusta vastustaneiden kannalta luonnonsuojelun ja monimuotoisuuden edistäminen on tärkeää, mutta kannanotoissa todetaan sen tuovan haitallisia vaikutuksia kansalliseen metsätalouteen.

Kansanedustaja Markku Eestilä (kok) ”...on kaikkein pahinta, niin näissä papereissa ei ole minkäänäköisiä talousvaikutuksia — kukaan ei tiedä, mitä tämä tulee maksamaan suomalaiselle metsäteollisuudelle ja veronmaksajille”. (Täysistunto, 2022. 30).

Ennallistamisasetusta tukevien ja vastustavien näkökulmissa nousi yhtenevä tavoite edistää luonnontilan parantamista. Keinoja sen toteuttamiseen tai sitä ohjaavaan sääntelyyn ja sen tarpeeseen aiheutti kiistaa erimieltä olevien kesken. Kansanedustaja Harry Harkimo (liik) kommentoi ryhmäpuheenvuorossa ”Kysymys on tasapainosta. Ei taloutta voi liikaa alistaa muille tärkeille tavoitteille. Ilman toimivaa metsätaloutta meillä ei ole varaa ylläpitää nykyistä hyvinvointia” (Täysistunto, 2022. 19).

4.2. Toimivalta

Kansanedustaja Anne Kalmari (kesk) ”Päätösvalta metsistä kuuluu yksinomaan meille suomalaisille. EU:n tulee pitää kiinni omista perussopimuksistaan... Nykyisen komission röyhkeät yritykset laajentaa toimi- ja budjettivaltaansa pitää pysäyttää. Metsien kestävää käyttöä uhkaavat monet EU-esitykset, joita ei pidä hyväksyä” (Täysistunto, 2022. 12).

Ennallistamisasetuksen kiistakysymykseksi nousi Euroopan unionin toimivallan rajat ja kuuluuko Euroopan komission asetusehdotuksen sisältämien velvoitteiden asettaminen sen toimivaltaan vai ei. Ennallistamisasetusta vastustavien näkökulmasta komission esityksen katsotaan tulevan jäsenvaltioille kuuluvan toimivallan alueelle, eikä ehdotus olisi siten hyväksyttävissä. Asetusta tukevien puheenvuoroissa korostui EU-vaikuttamistyö ja asetettujen ympäristötavoitteiden edistäminen. Vastustaneiden näkökulmasta toimivallan siirtäminen toisi haittoja Suomelle, ja edustajat korostivat taloudellisia kustannuksia, sekä katsoivat EU:n kasvavan toimivallan olevan

ongelma. Oppositioista katsottiin asetuksen ylittävän perussopimuksissa EU:lle määriteltyjen toimivallan rajat, missä ei ole annettu metsäpolitiikkaa koskevaa sääntelyyn oikeuttavaa valtaa (Milicevic, 2023).

Tarkasteltaessa välikysymyskeskustelua konfliktina, siinä voidaan todeta olevan vastakkain oppositiopuolueet välikysymyksen esittäjinä ja hallituspuolueet vastaajina. Edustajien väitellessä Euroopan unionin toimivallasta metsäpolitiikassa, etenkin hallituksessa olevan keskustapuolueen edustajat olivat puheenvuoroissa asetusta vastustavien kannalla. Puheenvuoroissa ennallistamisasetuksen vastustamisen perusteena oli jaettua näkemystä pitää jatkossakin metsiin koskevaa sääntelyä kansallisessa toimivallassa. Keskustan metsäpoliittisen ohjelman mukaan, puolueen tavoitteena on pitää kansalliset metsävarat omassa toimivallassa, eikä pidä hyväksyä sen luovuttamista EU:lle (Suomen keskusta, 2021). Osa edustajista ajattelee, että ennallistamisasetuksen myötä kansallinen toimivalta sekä oikeus päättää omien luonnonvarojen hoitamisesta ja niiden hyödyntämisestä on haastettuna komission asetusehdotuksen myötä. Puheista nousee kriittinen näkökulma asetuksen tuomasta vaikutuksesta siirtää metsien toimivaltaa ja kuinka ylikansallinen päättävä valta kansallisiin metsäresursseihin ei olisi Suomen edun mukaista.

Kansanedustaja Riikka Purra (ps) ”Perussuomalaiset on tälläkin kaudella varoittanut siitä, että komissio kahmii itselleen valtaa, komissio vie meiltä päätösvaltaa...” (Täysistunto, 2022. 23).

Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden toimivallan jaossa sovelletaan toissijaisuusperiaatetta niissä aihe kysymyksissä, joissa se on jaettu unionin ja jäsenmaiden välille. Jos unionille ei ole annettu suoraan toimivaltuuksia toimia tietyllä toimialueella, niin toissijaisuusperiaate rajoittaa unionin vaikutusmahdollisuuksia. Tällöin jäsenvaltioiden tulee kyetä hoitamaan asiaa koskevat toimenpiteet itse. Kuitenkin unionille tulee oikeus toimia, jos jäsenet eivät pysty saavuttamaan asetettuja tavoitteita ja näiden saavuttaminen onnistuisi paremmin unionin tasolla. Toissijaisuusperiaatteella siis turvataan jäsenvaltioiden toimivaltaa sekä edistetään unionin roolia toimia tehokkaasti. (Oikeustiede toissijaisuusperiaate. n.d.) Asetusta vastustavien näkökulmasta toissijaisuusperiaatetta ei edistetä annetussa esityksessä ja katsotaan, ettei asetusta olisi laadittu tätä periaatetta noudattaen. Ehdotusta vastustaneita ja osaa puolustaneiden puheenvuoroja yhdisti se, että metsiin tulisi säilyttää kansallinen toimivalta.

Kansanedustaja Johan Kvarnström (sd) ”Samalla on ymmärrettävä, että ympäristösektorilla on välitöntä ja välillistä vaikutusta metsäpolitiikkaan, ja tältä osin on syytä olla tarkkana toissijaisuusperiaatteen kanssa. Toissijaisuusperiaatteen arvioinnissa on kyse siitä, millä tasolla päätökset tulee tehdä, ei itse sisällöstä”. (Täysistunto, 2022. 59.)

Ennallistamisasetusta puolustavien kannoissa todetaan, että ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaan keskittyvän asetuksen vaikutukset heijastuvat myös metsäpolitiikan tekoon. Tästä todetaan olevan toimivallan rajaviivoja eri politiikan sektoreilla suhteessa EU:hun, mutta asetettujen tavoitteiden saavuttamisella perustellaan niiden ylittämistä. Puolustajien hajaantunut suhtautuminen asetuksen nykymuotoon tuo esille sen, että laajasti eduskunnassa olevien edustajien keskuudessa vaikuttaa olevan enemmän painotettuna kansallisen päätöksentason säilyttäminen metsäpolitiikassa. Asetuksen puolustajien perusteluista erottuu erillisiksi ryhmiksi asetuksen muuttamisen mahdollisuuksien kautta hyväksytyin asetuksen sisällön saaminen ja toiseen ryhmään ympäristöpolitiikan edistäminen metsäpolitiikassa.

Kansanedustaja Atte Harjanne (vihr) ”Samalla on jo ihan fysiikan puitteissa selvää, että metsien käyttöä ohjaa osaltaan myös ilmasto- ja ympäristöpolitiikka, joissa EU-tason sääntely on täysin perusteltua ja tarpeen” (Täysistunto, 2022. 13).

EU:n toimivalta kysymyksiin kuuluvalla suhteellisuusperiaateella on tarkoituksena arvioida tehtävien toimien ja päämäärien välistä suhteellisuutta. Periaatteen tarkoituksena on, etteivät tehdyt päätökset olisi epäsuhtaisia tavoitteiden kanssa. Tämä näkyy esimerkiksi tarkoituksena jakaa vastuuta unionissa reilusti ja suhteuttaa vastuuta valtioiden kykyihin tehdä panostuksia asetettuihin tavoitteisiin. (Oikeustiede suhteellisuusperiaate. n.d.) Asetusehdotusta vastustavien näkökulmasta, Suomelle asetettuja velvoitteita pidettiin epäreiluna suhteessa muille jäsenmaille annettuihin velvoitteisiin. Ennallistamisasetusta vastustavat korostivat kansallisten toimenpiteiden vastaavan jo luonnontilan kehittymiseen ja luonnonhoitotoimenpiteiden katsottiin edistyvän paremmin, kun ne tehdään kansallisella tasolla. Asetusta vastustavissa sen katsottiin vievän liioitellusti toimivaltaa jäsenvaltioilta, jota ei voida perustella ympäristötavoitteiden edistämällä.

Kansanedustaja Anne-Mari Virolainen (kok) ”Esitys velvoittaa Euroopan maista kaikkein eniten Suomea, joka on kuitenkin kantanut vastuunsa. Me olemme pitäneet metsistämme Euroopan parasta huolta”. (Täysistunto, 2022, 45.)

Toimivallan merkitys ennallistamisasetuksessa näkyi näkökulmana metsäpolitiikan tekemiseen ja ajettuihin linjauksiin. Asetusta puolustavien puheenvuoroissa nostetaan asetuksen merkitystä osana laajempien ympäristötavoitteiden edistämistä, jossa niiden saavuttamiseksi kannatetaan unionin tason toimia. Sen tuomia vaikutuksia pidetään hyväksyttävänä ja tarpeellisina. Asetusta vastustavien puheenvuorojen näkökulmasta ennallistamisasetuksen vaikutuksena olisi metsien poliittisen päätösvallan siirtyminen unionille, jota ei hyväksytä. Tätä perustellaan metsien merkityksellisellä asemalla taloudessa, jonka vuoksi kansallisten metsävarojen käyttöä ja hoitoa halutaan ohjata kansallisella sääntelyllä.

4.3. Vapaaehtoisuus

Ennallistamisasetuksessa veloitetaan jäsenvaltioissa laatimaan ennallistamissuunnitelma, jonka toimet sidotaan määräaikoihin (Ympäristöministeriö, n.d). Vapaaehtoisuus luonnonsuojelussa ja oikeudet vapaaehtoisesti toimia näkyivät ennallistamisasetukseen ja kansallisiin ohjelmiin suhtautumisessa. Niin oppositiosta kuin hallituksesta nähtiin kansallisten Metso- ja Helmi-ohjelmien toiminnan olevan hyvää ja niiden edistämistä kannatettiin. Ennallistamisasetusta vastustavien näkökulmasta ohjelmat ovat olleet toimivia luonnonsuojelun lisäämisessä ja niiden vapaaehtoisuuden vuoksi oikea tapa edistää metsien ennallistamista. Välikysymyksessä todetaan ennallistamisasetuksessa kirjattujen tavoitteiden saavuttamisen olevan epätodennäköistä vain vapaaehtoisten toimien kautta (Täysistunto, 2022. 1). Keskusta oli mukana hallituskokoonpanossa, mutta edustajien puheenvuoroista näkyi opposition kanssa samalla linjalla olemista vapaaehtoisuuden kannattamisessa.

Kansanedustaja Katri Kulmuni (kesk) ”...jos niihin [tavoitteisiin] ei päästä vapaaehtoisesti, niin kuinka huolehditaan siitä, että tässä maassa noudatetaan perustuslakia ja omaisuudensuojaa?” (Täysistunto, 2022. 57).

Kristillisdemokraattien puheenjohtaja Sari Essayahan pitämässä eduskuntaryhmän ryhmäpuheenvuorossa otetaan kantaa ennallistamisasetuksen siirtävän unionille metsäpolitiikan toimivaltaa, mikä kaventaisi kansallista budjettisuvereniteettia ja omaisuudensuojaa. Puheenvuorossa tuetaan välikysymyksessä osoitettua kritiikkiä ja todetaan asetuksen talousarvioiden ja ilmastovaikutusten olevan riittämättömiä. (Täysistunto, 2022. 17–18.) Talouden ja omaisuuden päättäntävällän kaventumiseen vaikuttaisi ennallistamisasetuksen veloitteet ennallistaa luontoa. Kansallisen toimivallan kiristämiseen katsotaan vaikuttavan tehtävien toimien tavoitteiden sitovuus.

Myös ennallistamisasetusta kannattavien puolelta tuetaan laajasti kansallisia toimintaohjelmia ja niitä pidetään yleisesti hyvinä, mutta ohjelmien katsotaan olevan riittämättömiä vastaamaan ympäristötavoitteisiin, metsäkadon haasteisiin sekä luonnon monimuotoisuuden heikkenevään tilanteeseen. Asetusta kannattavien puheenvuoroista nousi yhdistävä näkemys siitä, kuinka luonnontilan huononeminen ei ole päättynyt kansallisten vapaaehtoisten ohjelmien käynnistämisen myötä, vaan olisi tarvetta lisätä luonnonsuojelua ja ennallistamista edistäviä toimenpiteitä.

Kansanedustaja Eveliina Heinäluoma (sd) ”...Suomen luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä ole saatu strategiapuheista, toimenpideohjelmista ja kansainvälisistä sopimuksista huolimatta pysäytettyä” (Täysistunto, 2022. 50).

SDP:n puolueohjelman metsäpolitiikan linjaukset ovat yhteydessä ilmastotavoitteisiin ja niitä edistäviä toimenpiteitä kannatetaan. Ennallistamisen todetaan olevan puolueelle keskeinen luonnonsuojelun edistämisen toimenpide. Metsähallituksen tulostavoitteen kohtuullistaminen linjataan myös SDP:n ohjelmassa tavoitteeksi, jonka kohtuullistamisella tavoitellaan luontoarvokkaiden metsien säilyttämistä. Metsien merkityksellisyys taloudessa todetaan tärkeäksi ja metsätalouden toiminnan tulisi olla tehokasta ja vastuullista, jota tehdään monipuolisella metsänhoidollisilla toimenpiteillä. Ohjelmassa esitellään taloudellisten kannustimien luomista, jotta voidaan lisätä ennallistamista ja rahoitusmallien avulla pidentää metsien kiertoaikaa. (Sosiaalidemokraattinen puolue, 2020. 32.) SDP:n edustajistosta tuetaan ennallistamisasetuksen laatimista, mutta Pääministeri Sanna Marinin vastauksessa nostetaan esille asetukseen vaikuttamisen merkityksen tulevissa vaiheissa ja toteaa tarpeen lisätä jäsenvaltion liikkumavaraa ja joustavuutta toimenpiteissä (Täysistunto, 2022. 2). Asetusta puolustavien kannoissa yhdistyi vastustaneiden kritiikki ennallistamistoimien tiukkuudesta ja sen kustannuksista, johon tuotiin esille tarve vaikuttaa ehdotuksen sisältöön.

Kansanedustaja Anders Adlercreutz (r) ”...metsistämme on yksityisessä omistuksessa. Niitä suojaa siis omistusoikeus. Tästä syntyy se ristiriita, jonka takia EU:n ennallistamisasetus on aiheuttanut paljon keskustelua”. (Täysistunto, 2022. 49–50).

RKP:n kansanedustajat nostivat myös kritiikkiä ennallistamisasetusta kohtaan. Anders Norrback kommentoi ryhmäpuheenvuorossa ennallistamisasetuksen tavoitteen olevan hyvä, mutta muutoksia siihen tarvitsee tehdä (Täysistunto, 2022. 16). Asetusta selkeästi vastustavien kannalta katsottiin jo toiminnassa olevien Metso- ja Helmiohjelmien kaltaiset toimet olevan parempia keinoja edistää ympäristötavoitteita hyväksyttävästi. Ennallistamisasetusta vastustaneiden kannalta vapaaehtoisuutta painottavissa puheenvuorissa korostui se, että ennallistamisasetuksen sijasta nämä toimintaohjelmat ovat ennallistamisasetukseen verrattuna tarkoituksenmukaisempia ja kansallisen sääntelyn edistäminen on riittävää, eikä ole tarvetta laatia uutta velvoittavaa säädäntöä tai siirtää toimivaltaa korkeammalle hallinnon tasolle EU:n päätettäväksi.

Kansanedustaja Anne Kalmari (kesk) ” Luonto on meille suomalaisille tärkeä. Siksi olemme itse suojelleet ja ennallistaneet luontoa-- pakkoennallistaminen ei käy keskustalle”. (Täysistunto, 2022. 11.)

Keskustan metsäpolitiikan tavoitteita linjaavassa metsäohjelmassa on lähtökohtana metsienkäyttöön ja -hoitoon kuuluvan omaisuudensuojan kunnioitus. Keskustan ohjelmassa tuodaan useasti esille, ettei se hyväksy metsiin koskevan sääntelyn siirtymistä EU:n tasolle, vaan korostaa sen tarpeellisuutta pysyä kansallisessa toimivallassa. (Suomen keskusta, 2021.) Ennallistamisasetuksen edistämistä

tukevia puheenvuoroja yhdisti näkemys siitä, ettei vapaaehtoisuudesta tulleet toimet ole olleet riittäviä, jotta pystyttäisiin saavuttamaan ympäristötavoitteita ja ehkäisemään metsäkatoa. Vapaaehtoisuutta suojelutoimissa kannatettiin sekä asetusta vastustavien että kannattavien näkökulmasta. Kuitenkin asetusta kannattavissa puheenvuoroissa vapaaehtoisten keinojen toimivuutta ympäristötavoitteiden saavuttamiseen pidettiin puutteellisina. Asetusta vastustavien kannalta vapaaehtoisia toimia sen sijaan korostettiin tarkoituksenmukaiseksi tavaksi edistää ympäristötavoitteita ilman, että loukataan muita oikeuksia.

Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen (kesk) ”Metso-ohjelma, vapaaehtoinen metsiensuojeluohjelma, ja tämän vaalikauden menestystarina, Helmi-ohjelma, jossa maksetaan maanomistajille, kun he vapaaehtoisesti antavat maitaan suojeluun, ovat olleet menestystarinoita” (Täysistunto, 2022. 20).

Maa- ja metsätalousministerin kommentti tuo esille suojelutoimien taloudellisen puolen merkitystä vapaaehtoisuuden yhteydessä. Vapaaehtoisista toimenpiteistä maksetaan ohjelmissa omistajalle korvausta, jolla saadaan luonnonsuojelusta houkuttelevampaa. Luonnonsuojelun vapaaehtoisuuden kannattavuus olisi siis kiinni siitä saatavista rahallisista korvauksista.

5. Tulkinta

Tutkielman tavoitteena on arvioida ennallistamisasetusehdotuksesta seuranneen konfliktin kiistakysymyksiä, joista erotellaan asetusta vastustaneiden ja puolustaneiden näkökulmien sisältöjen piirteitä. Eduskuntakeskustelussa kiistakysymysten alla käydyissä väittelyissä näkyi erimielisiä olevien näkökulmia ja niissä painotettuja tavoitteita. Puheenvuoroja tarkasteltaessa otettiin huomioon puolueohjelmissa asetetut metsäpoliittiset linjaukset, jotka toivat taustaa puheissa näkyviin kannanottoihin. Näistä voitiin havaita kiistan osapuolten eri näkemyksiä ja niiden taustalla vaikuttavia tavoitteita. Asetusta vastustaneiden ja puolustaneiden näkökulmissa tuli esille ennallistamisasetusta koskevia sekä yleisemmin metsäpolitiikassa vaikuttavia erimielisyyksiä.

Kiistakysymyksillä jaetuissa taulukoissa esitellään aineistosta nousseita näkökulmia ja niiden sisällä mainittuja tekijöitä. Näkökulmat jaetaan asetusta vastustaneiden ja sitä puolustaneiden kantoihin. Jäsennystä tehtiin soveltaen Reed yms. (2009) konfliktin määrittämisen piirteillä, jossa tarkoituksena on selvittää konfliktissa osallisten näkökulmat ja painotetut vaikutuskohteet, sekä mainitut toimijat, joihin toimet tai päätökset vaikuttavat (Clarke & Peterson, 2015. 54).

5.1. Ennallistamisasetuksen hyväksyttävyyys

Keskustelussa nousi näkökulmaeroja ennallistamisasetuksen vaikutuksiin, mikä jakoi puheenvuoroja sitä kannattaviin ja vastustaviin. Taulukkoon on jaettu ennallistamisasetusta vastustaneiden ja puolustaneiden näkökulmat. Lisäksi eri näkökulmia edustavista puheista on koottu niissä korostettuja tekijöitä, joihin ennallistamisen hyväksyminen vaikuttaisi. Näkökulmien ei voi todeta olevan toisilleen jyrkkiä vastakohtia, mutta ne sisälsivät eri metsäpolitiikan tavoitteita, joissa eri vaikutusten painotuksilla perusteltiin näkökantoja asetuksen hyväksyttävyydestä.

<i>Ennallistamisasetuksen hyväksyttävyyys</i>	<i>Asetusta vastaan</i>	<i>Asetusta tukevat</i>
<i>Määritellyt näkökulmat sosiaalisesta tai luonnollisesta ilmiöstä, johon vaikutetaan päätöksillä tai toimilla.</i>	<i>Taloudelliset mahdollisuudet metsien käytössä: Metsäteollisuuden toimintamahdollisuuksiin sekä metsien omaisuudensuojaan</i>	<i>Ympäristöpolitiikan tavoitteet: Metsäkadon ehkäisyyn, luonnonsuojelun edistämiseen ja metsäteollisuuden kestävyYTEEN.</i>
<i>Tunnistetut yksilöt, ryhmät ja organisaatiot, joihin ilmiö vaikuttaa tai voivat vaikuttaa ilmiöön.</i>	<i>Kansallinen metsäpolitiikka Kansanedustajat, metsänomistajat ja metsäteollisuuden toimijat</i>	<i>Ihmiskunta, tulevat sukupolvet ja ilmastonmuutos Kansanedustajat ja Euroopan unionin päättäjät,</i>

Kaikkien eduskuntapuolueiden puolueohjelmissa todettiin tarve luonnon monimuotoisuuden parantamiseen, mikä näkyi myös molempia näkökulmia edustavissa puheenvuoroissa. Ennallistamisasetusta vastustaneiden kannoissa korostettiin sen tuomia ongelmia kansallisella tasolla, etenkin kustannusten kasvamisessa sekä sen tuoma uhka vaikuttaa maa-alueiden omistajansuojaan. Perussuomalaisten ryhmäpuheenvuorossa todetaan ennallistamisasetuksen velvoitteiden toteuttamisen tarkoittavan sitä, että kansallisia maa-alueita luovutetaan osaksi EU:n asettamia ennallistamistavoitteita, mikä loukkaisi alueiden omaisuudensuojaa (Täysistunto, 2022, 9).

Luonnonsuojelu on keskeinen osa unionin ympäristöpolitiikkaa, joka alkoi kehittyä merkittävästi Natura 2000-verkoston perustamisen myötä. Ohjelman toimeenpano aiheutti jäsenmaissa aluksi vastustusta, kun maanomistajat kokivat sen uhaksi omistusoikeuden toteuttamisessa. EU-kriittiset tahot pitivät verkostoa maa-alueiden päätäntävällän viejänä. (Raunio & Saari, 2021. 93–94.) Ennallistamisasetusta käsitelleessä keskustelussa ehdotusta vastustaneiden perusteluissa näkyi vastaavaa kritiikkiä. Keskustelussa näkyvä kanta maanomistajan käyttöoikeuden säilyttämisessä vaikuttaa olevan niiden tahojen keskeinen tavoite, jotka vastustavat lisääntyvää luonnonsuojelun sääntelyä.

Omaisuuden suojalla tarkoitetaan lain antamaa suojaa omaisuuteen, jossa on annettu oikeus käyttää omaisuuttaan haluamallaan tavalla (Perustuslaki 1999/731 §15). Keskustan kansanedustaja Katri

Kulmuni toteaa alueiden ennallistamista velvoittavien tavoitteiden saavuttamisen tarvitsevan yksityisiä ja valtion maita (Täysistunto, 2022. 57). SDP:n edustajan Seppo Eskelinen toteaa ennallistamisasetuksen vaikuttavan kustannusarvioiden lisäksi negatiivisesti kansantalouteen ja teollisuuden toimintaedellytyksiin (Täysistunto, 2022. 54). Ennallistamisasetusehdotuksen asettamien velvoitteiden katsottiin vaikuttavan Suomen metsäteollisuuteen ja siten myös metsänomistajiin. Kansallisten resurssien käytön ohjaaminen katsottiin siirtyvän osaksi EU-tason määräysvaltaa, jota ei vastustaneiden näkökulmasta pidetty hyväksyttävänä. Vastustaneiden kannoissa asetuksen katsottiin olevan joko liian tiukasti velvoittava tai kokonaan tarpeeton. Perusteluita näkökulmaan oli velvoitteiden kustannukset ja liian tiukasti määritellyt velvoitteet suojelumäärissä, vaikuttaen siten metsien omaisuudensuojaan. Unionin jäsenmaiden poliittiset kannat ovat olleet hidasteena ympäristöpolitiikassa, kun on yritetty kehittää siihen taloudellista ohjausta (Raunio & Saari, 2021. 86). Ennallistamisasetuksen kohdalla näkyy sitä vastustaneiden kanta taloudellisten kustannusten merkityksestä, jossa arvioituja kustannuksia ei hyväksytä ympäristötoimien edistämiseksi.

Asetusta puolustaneissa oli jakoa sen tukemisessa sellaisenaan ja tukemista muutosten kanssa. Vihreiden ja vasemmistoliiton edustajat puhuivat enemmän asetuksen tukemisesta ja SDP:n, RKP:n ja etenkin keskustan edustajat ottivat puheenvuoroissaan kriittisemmän kannan asetuksen edistämiseen ja korostivat tarvetta muutoksille. Näistä muutoksista pääministeri kommentoi hallituksen antamassa välikysymyksen vastauksessaan ehdotuksen tarvitsevan ainakin joustavuuden lisäämistä velvoittaviin toimenpiteisiin sekä arvioitujen kustannusten kohtuullistamista (Täysistunto, 2022. 2).

Ennallistamisasetusta tukevat perustelivat kannoissaan ympäristötilan parantamisen merkitystä ja ympäristötavoitteiden saavuttamista ennallistamisasetuksen toimenpiteiden myötä. Asetusta puolustavat nostivat keskustelusta ennallistamisen olevan keinona vaikuttaa monimuotoisuuden kehitykseen ja luontokatoon, vaikuttaen positiivisesti myös ilmastonmuutokseen. Vihreiden edustaja Tiina Elo totesi tulevien sukupolvien kannalta luontotoimien edistämisen olevan keskeisen tärkeää ja kuinka luontoa koskevat päätökset tulisi tehdä pitkäkantoisesti (Täysistunto, 2022. 58). Ennallistamisasetusta edistämällä ja luonnon ennallistamisella parannettaisiin ympäristötilaa, jolla todetaan olevan vaikutusta tuleville sukupolville, joille tulisi säilyttää vastaavat ympäristövarat, kuin mitä nykyisin on käytettävissä. Tätä kuvaa kestävä kehityksen käsite, jolla tarkoitetaan kehityksen periaatetta, jossa turvataan nykyisten ja tulevien sukupolvien tarpeet säilyttämällä saatavilla olevia resursseja (Ympäristöministeriö, 2023).

5.2. Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden toimivalta

Välikysymyskeskustelussa väiteltiin metsiä koskevasta toimivallan jaosta Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden välillä. Toimivallan kiistakysymyksessä, etenkin perussuomalaisten puheenvuoroissa ja puolueohjelmassa, nousi esille selvää kritiikkiä EU-tason säädännön laatimiselle (Perussuomalaiset, 2019). Kiistassa lähtökohtana oli ennallistamisasetuksen velvoittavuus ja sitä vastustaneiden kannalta katsottiin asetuksen läpimenon myötä metsiin kohdistuvan toimivallan siirtyvän kansalliselta tasolta EU:lle. Tätä ei asetusten vastustajien kannalta pidetä hyväksyttävänä.

Ennallistamisasetusta vastustaneet ja sitä tukeneet suhtautuivat toimivallanjaon kysymykseen eri näkökulmista, joiden perusteluissa näkyivät kannoissa ajatut tavoitteet ja periaatteet. Keskustelun puheenvuoroissa on asetusta vastustaneilla suurin painotus kansallisen toimivallan säilyttämisessä metsäpolitiikassa ja puolesta puhuvien kannoissa nostettiin asetuksen etenemisprosessin keskeneräisyys ja jatkoneuvotteluiden rooli. Lisäksi puolustettiin luonnonsuojelutoimien tekemisen tärkeyttä EU-tasolla. Vasemmistoliiton Merja Kyllönen puhui ryhmäpuheenvuorossa ennallistamisasetuksen merkityksestä edistää EU:n biodiversiteettistrategiaa. (Täysistunto, 2022. 15).

<i>Euroopan unionin ja jäsenvaltion toimivalta</i>	<i>Asetusta vastaan</i>	<i>Asetusta tukevat</i>
<i>Määritellyt näkökulmat sosiaalisesta tai luonnollisesta ilmiöstä, johon vaikutetaan päätöksillä tai toimilla</i>	<i>Metsäpolitiikan säilyttäminen kansallisessa toimivallassa: suhteellisuusperiaatteen ja toissijaisuusperiaatteen toteutuminen.</i>	<i>EU-tason ympäristötavoitteiden edistäminen: biodiversiteetti strategian toimenpiteiden edistäminen.</i>
<i>Tunnistetut yksilöt, ryhmät ja organisaatiot, joihin ilmiö vaikuttaa tai voivat vaikuttaa ilmiöön.</i>	<i>Euroopan unionin jäsenvaltioihin ja Suomen metsäpolitiikkaan</i> <i>Euroopan komissio ja kansallinen hallinto</i>	<i>Euroopan unionin jäsenvaltioihin ja EU-alueiden ympäristöön</i> <i>Suomen edustajat ja kansallinen hallinto.</i>

Euroopan unionin toimivallan määrittämisessä käytetään kolmea periaatetta. Annetun toimivallan periaatteella unionin toiminta on rajattu perussopimuksissa annettuun toimivaltaan. Suhteellisuusperiaatteella EU:n toimet tulee olla suhteessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Toissijaisuusperiaatetta käytetään niillä aloilla, joissa jäsenvaltiot ja EU ovat molemmat toimivaltaisia, mutta EU voi toimia vain silloin, jos se on tehokkaampaa kuin muilla hallinnon tasoilla. (Euroopan komissio, 2024.) Ennallistamisasetusta puolustavien kannalta toimivaltaa koskevaa kiistaa metsien käytön sääntelystä ei pidetty riittävänä syynä vastustaa ehdotusta. Puolustajat totesivat ympäristökysymyksissä tehtävien toimien olevan niiden luonteen vuoksi laajoja, jonka takia asetettujen tavoitteiden saavuttaminen vaatii toimenpiteitä myös muilla sektoreilla.

Euroopan unionin perussopimuksissa ei mainita metsää, mikä tarkoittaa, ettei unionilla ole yhteistä metsäpolitiikkaa. Jäsenvaltioilla on toimivalta päättää metsäpolitiikan teosta. (Milicevic, 2023.) Asetusta vastustavien puolelta nousi esiin suurta kritiikkiä juuri Euroopan unionin toimivaltaan liittyvässä kiistakysymyksestä. Ennallistamisasetusta vastustavien näkökulmasta, ehdotuksen katsottiin tuovan vaikutuksia jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvalla politiikan alueelle ja sen hyväksymisen katsottiin johtavan toimivallan siirtämiseen unionille. Euroopan unionin roolia metsäpolitiikassa ei pidetty asetusta vastustavista hyväksyttävänä, mutta sitä puolustaneiden näkökulmasta unionin roolia pidetään tärkeänä ympäristötavoitteissa, jotka vaikuttavat myös metsiin.

Euroopan unionia on voitu pitää yhtenä merkittävimpänä tekijänä globaalissa ilmastopolitiikassa sen kunnianhimoisten tavoitteiden asettamisessa sekä sen roolia kansainvälisten sopimusten neuvottelemisessa. Euroopan alueella vaikuttaneet kriisit vuoden 2008 jälkeen ovat kuitenkin vaikuttaneet alueen talouteen ja johtaneet monissa jäsenvaltioissa leikkauksiin julkisessa taloudessa sekä kysymyksiin ympäristösäädännön harjoittamisen kestävydestä. Leikkaukset ja kiristykset julkisissa talouksissa voivat vaikuttaa unionin tason ympäristöpolitiikan tavoitteiden toteuttamisessa, sillä jäsenvaltioiden paine parantaa omaa talouttaan voi johtaa siihen, että ne pyrkivät välttämään ylhäältä tulevaa lisääntyvää sääntelyä. (Adelle, Biedenkopf & Tornay, 2018. 319 & 321.) Ennallistamisasetusta vastustaneiden sekä siihen muutoksia vaativien edustajien puheenvuoroissa korostetaan taloudellisten kustannuksien kohtuuttomuutta. Taloudellisilla vaikutuksilla perusteltiin kritiikkiä asetusta kohtaan edustajien puheenvuoroissa ja niitä aiheuttavaa EU-säädäntöä ei pidetty hyväksyttävänä.

Ympäristöön kohdistuvissa kysymyksissä konflikteihin johtavat ongelmat tulevat usein esiin eri arvojen ja sääntelyn välisestä suhteesta (Clarke & Peterson, 2015. 2). Eduskunnassa käydyssä debatis näkyy ympäristöarvoihin perustuvan sääntelyn laatimisen haasteita. Asetusta vastustaneissa ja tukevissa näkökulmissa kannatetaan luonnon monipuolisuuden edistämistä, mutta keskustelussa asetusta vastustaneet puhuivat EU-tason ehdotuksen tuovan toimintaa liikaa rajoittavaa sääntelyä tavoitteen edistämiseen.

Ennallistamisasetukseen voidaan vaikuttaa edustajien näkökannoissa EU-vaikuttamistyön kautta, jonka toteutuminen oli opposition esittämän välikysymyksen keskeisin kritiikki hallitukselle. Ennallistamisasetusehdotus oli vielä käsiteltävänä ehdotuksena eikä ole voimaan tullut asetus. Hallituksesta korostettiin, että sen sisältöön voidaan vaikuttaa seuraavissa vaiheissa, eikä edustajissa oltu täysin asetusta vastaan kuten oppositiosta. Ennallistamisasetukseen todettiin Suomen edustajilla olevan vielä mahdollisuudet vaikuttaa asetuksen sisältöön tulevilla neuvotteluilla, jolla perusteltiin toimivalta kysymykseen vaikuttamista ja asetuksen tukemista. Myös todettiin, että jos neuvotteluissa

ei saavuteta hyväksyttävää sisältöä asetukseen, niin harkinnan mukaan sitä vastaan voidaan äänestää tulevassa neuvoston äänestyksessä. (Täysistunto, 2022. 3 & 40). Asetusta puolustaneissa puheenvuoroissa oli erimielisyyttä sen sisällön muuttamisen tarpeesta. EU-tason vaikutuksia haluttiin toisaalta pienentää asetuksen sisältöä rajaamalla tai sitä haluttiin tukea asetuksen velvoitteiden tärkeyttä korostamalla. Tässä kysymyksessä kantojen perusteluissa niitä erotti toisistaan toimenpiteiden tehokkuuden tai hyväksyttävyyden arviointi. Painotukset jakautuivat jäsenvaltioiden olevan hyväksyttävämpi toimija kuin EU ja toisaalta EU:ta pidettiin tehokkaampana toimien edistäjänä, kun yksittäiset jäsenmaat.

5.3. Luonnonsuojelun vapaaehtoisuus

Ympäristöpolitiikan vapaaehtoisuuteen kohdistui paljon huomiota keskustelun aikana. Asetusta kannattaneet katsoivat vapaaehtoisten suojelutoimien olevan kannatettavia, mutta eivät ole riittäviä saavuttamaan asetettuja ympäristötavoitteita. Tämän vuoksi katsotaan EU-tasolla tehdyn säädännön asettamien velvoitteiden varmistavan paremmin niiden saavuttamisen.

Asetusta puolustaneiden puheenvuoroissa näkyy ympäristövaikutuksia painottava näkökulma, joissa asetusehdotuksen hyväksyttävyyden perustuu siihen, että sitä pidetään keinona puuttua ja varmistaa toimenpiteiden toteuttamisen laajasti EU-alueella luonnon ennallistamisen edistämiseksi. Tätä pidetään välttämättömänä, jotta valtiot lisäävät luonnonhoidollisia toimenpiteitä. Velvoittavuutta lisääviä toimia tuetaan, jotta voidaan vaikuttaa luonnon heikkenevään tilanteeseen.

<i>Luonnonsuojelun vapaaehtoisuus</i>	<i>Asetusta vastaan</i>	<i>Asetusta tukevat</i>
<i>Määritellyt näkökulmat sosiaalisesta tai luonnollisesta ilmiöstä, johon vaikutetaan päätöksillä tai toimilla</i>	<i>Vapaaehtoisuuden säilyttäminen maa-alueiden käyttämisessä: maa-alojen omaisuudensuojaan ja hiilikompensaatioiden vaikutukset.</i>	<i>Ympäristötoimien velvoittavuuden lisääminen: Ympäristötoimien lisäämien ja ympäristötavoitteiden saavuttaminen</i>
<i>Tunnistetut yksilöt, ryhmät ja organisaatiot, joihin ilmiö vaikuttaa tai voivat vaikuttaa ilmiöön.</i>	<i>Kansallisvaltioon ja metsäomistajiin Kansalliset edustajat</i>	<i>Euroopan unionin jäsenvaltioihin Kansalliset edustajat</i>

Ennallistamisasetusta puolustaneiden ja vastustaneiden kesken kiisteltiin luonnonsuojelun vapaaehtoisuudesta ja sen merkityksestä. Asetusta vastustavien kannoissa, vapaudet ja oikeudet metsiin kohdistuvassa toiminnassa nousevat esiin puheenvuoroista, kun perustellaan oikeutettuja vapauksia käyttää metsiä taloudellisesti ja yksityisen omistajan oikeudella tuottaa omaisuudellaan myös taloudellista tuottoa. Oikeudet antavat omistajille vapauden päättää maa-alueensa hyödyntämisessä niin taloudessa kuin luonnonsuojelussa. Keskustan Anne Kalmari nosti ryhmäpuheenvuorossa asetusehdotuksen tarkoittavan metsien päätäntävällän menettämistä ja siten

omaisuudensuojan rikkoutumista (Täysistunto, 2022. 11). Kristillisdemokraattien Sari Essayah totesi samaa oman puolueen ryhmäpuheenvuorossa (Täysistunto, 2022. 17). Asetusta vastustaneiden näkökulmasta tätä vaikutusta perustellaan sillä, että asetuksen asettamiin ennallistamisen määrätavoitteisiin pääsemiseksi, tullaan tarvitsemaan myös yksityisten omistamia maa-alueita. Tällä nostettiin mahdollisuus tulevaisuuden lisäsääntelyn tarpeelle, joka voisi tarkoittaa ennallistamisen velvoittamista myös yksityisellä puolella. Toiseksi katsottiin kansallisessa omistuksessa olevien metsien olevan myös omaisuudensuojaan kuuluvia ja EU-tason päätökset vaikuttaisivat kansallisten resurssien käyttämisen päättävältä.

Ennallistamisasetusta vastustavien kannalta, vapaaehtoisuus on jo itsessään puolustettava oikeus, jota rajoitettaisiin asetuksessa. Omistajansuojaan kuuluu oikeus päättää omien maiden käytöstä ja myös niiden vapaaehtoisesta suojelemisesta. Metso- ja Helmi-ohjelmia nostettiin vertailtavaksi ennallistamisasetusta kohtaan ja niiden vapaaehtoisuuteen perustavaa luonnetta korostettiin oikeudenmukaiseksi tavaksi edistää ympäristötavoitteita metsäpolitiikassa. Perussuomalaisten puheenvuoroissa ollaan Euroopan unionia kohtaan hyvin kriittisiä, mikä näkyy EU-tasoisten päätöksien vastustamisessa. Perussuomalaisten puolueohjelmassa todetaan EU:n toimivan kansallisia etuja vastaan ja puolueella on pitkänajan tavoite saada Suomi eroamaan Euroopan unionista. (Perussuomalaiset, 2019).

Perussuomalaisten edustajien puheissa nostettiin useasti kansallisen päätäntävällän merkitystä, jota korostetaan myös puolueohjelman linjauksissa. Ennallistamisasetusta vastustaneet totesivat kansallisvaltion ja metsänomistajiin vaikuttavan asetuksen tuovan kohtuuttomia seurauksia ja siten eivät tukeneet asetusehdotusta. Myös hallituksessa olevat SDP:n, keskustan ja RKP:n edustajien puheenvuoroissa nousi asetuksen velvoittavuuden vähentämisen olevan tulevien neuvotteluiden tavoite ja sen hyväksymisen kriteeri. Ennallistamisasetusta tukevien puheissa ehdotusta perustellaan tarpeellisena, mutta puolustaneissa oli vaihtelua asetuksen tukemisesta sellaisenaan tai ehdollisesti tarvittavien muutoksien tapahtuessa. Jakoa puolustaneiden perusteluissa toi keinovalikoiman joustavuuden lisääminen, jossa ajetaan lisää vapautta valita toimenpiteitä ennallistamiseen. Toisaalta tämän jouston katsottiin heikentävän velvoittavuutta.

Natura 2000-verkon toimeenpanossa vuosituhannen alussa oli myös haasteita ja kritiikin myötä luonnonsuojelutoimia edistettiin enemmän vapaaehtoisin toimintaohjelmilla. Natura 2000-verkosto oli yksi luonnonmonipuolisuutta edistävästä pehmeistä ohjauskeinoista, joilla pyrittiin lisäämään ympäristönsuojelua unionin jäsenmaissa (Raunio & Saari, 2021. 79). Välikysymyskeskustelusta voidaan havaita vapaaehtoisuuden olevan painotettu näkökulma suojelutoimien hyväksyttävyyden arvioissa, kun molemmissa näkökannoissa sitä kannatetaan. Eduskuntapuolueista vain vihreiden ja

vasemmiston edustajat pitivät puheenvuoroja vapaaehtoisuuden riittämättömyydestä ja puolustivat ennallistamisasetuksen velvoittavuutta. Vapaaehtoisien ympäristötoimien edistämässä on ollut vaikeuksia tehokkuudessa ja liian tarkka sääntely on johtanut joustamattomuuteen toimenpiteissä, jotka ovat hankaloittaneet niiden toimenpanemisen sujuvuutta (Raunio & Saari, 2021. 86). Vapaaehtoisia ja velvoittavia toimenpiteitä vaikuttaa rasittavan tehokkuuden saavuttaminen, kun liian vapaat mahdollisuudet eivät takaa tavoitteiden edistämistä, mutta liiallinen jäykkyys ei ota hyvin huomioon paikallisen joustavuuden etuja.

Ennallistamisasetusta puolustaneissa todetaan sen velvoittavuuden olevan tarvittua, jotta saadaan EU:n jäsenvaltioita tekemään toimia kohti ympäristötavoitteita ja edistämään jo sovittujen strategiaohjelmien toimenpiteitä. Vasemmistoliiton Merja Kyllönen totesi, ettei vapaaehtoinen sääntely ole ollut riittävää vastataksaan luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen ja ennallistamisasetuksen edistämällä päästäisiin kohti kansainvälistä sopimusta, jotta saataisiin laajempia vaikutuksia aikaan (Täysistunto, 2022. 14). Kansainvälisten ja laajasti yhteissitovien luonnon ennallistamistoimien edistämiseksi, asetusta puolustavien kannoissa katsottiin EU:n olevan merkittävä toimija ympäristöpolitiikassa. Sen puitteissa on asetettu selkeitä määrääjällisiä ympäristötavoitteita, kuten biodiversiteettitavoite, ja jota ennallistamisasetusehdotuksen todetaan edistävän. Tavoitteiden saavuttamiseksi, asetusta puolustavat edustajat pitävät toimenpiteiden edistämistä välttämättömänä.

6. Johtopäätökset

Euroopan unionin päätöksenteko on moniuloitteista, johon vaikuttaa useat eri toimijat. Komissiolla on tapana asettaa aluksi ehdotuksilleen korkeat tavoitteet, koska niistä käytävissä neuvotteluissa tehtävät kompromissit usein madaltavat niiden tavoitteellisuutta, jotta ne olisivat päättäjille hyväksyttävissä. Suurimmat kiistat syntyvät niillä politiikan sektoreilla, joissa jäsenmaat jakavat toimivaltaa EU:n kanssa tai missä vain jäsenmailla on toimivaltaa. Ympäristöasioissa jäsenmaat ovat useasti vastustaneet komission tavoitteita. (Raunio & Saari, 2021. 215–2016.)

Edustajien välisestä konfliktista tarkasteltiin ennallistamisasetusta puolustavien ja sitä vastustavien näkökantoja, mutta on myös huomionarvoista tarkastella osallistujien asemaa keskustelussa. Ennallistamisasetuksesta jätetystä välikysymyksestä tulee selkeästi asetelma opposition ja hallituksen välille, mutta debatissa hallituspuolueista SDP:n, keskustan ja RKP:n edustajien puheenvuoroista nousi asetusta vastustaneiden esittämää kritiikkiä ennallistamisasetuksen tuomia velvollisuuksia kohtaan. Hallituksessa mukana olleiden vihreiden ja vasemmistoliiton edustajien puheenvuoroista

asetusta tuetaan ja sitä vastustavia kritisoidaan. Ennallistamisasetuksen hyväksyttävyyden kannalta puheenvuoroista näkyi sitä selkeästi vastustavia ja sitä puolustavia kantoja. Lisäksi huomiota herätti erot asetusehdotusta sellaisenaan puolustaneiden ja siihen muutoksia hakevien välillä.

Tutkimusongelmia tarkastellessa voidaan vetää tehdystä analyysistä seuraavia johtopäätöksiä. Ensimmäiseen tutkimuskysymyksen kohdalla keskustelun puheenvuorojen aiheista etsittiin erottuvia kiistakysymyksiä koskien asetusehdotusta. Keskustelun aikana oli kansanedustajien välistä väittelyä ennallistamisasetusehdotuksesta, EU-toimivallasta metsäpolitiikassa ja luonnonsuojelutoimien vapaaehtoisuudesta. Ennallistamisasetusta tukevat katsoivat kansainvälisten ympäristötavoitteiden asettamisen ja sitä koskevan sääntelyn edistämisen olevan luonnon ennallistamistoimenpiteiden edistämisen kannalta tarpeellisia. Asetusta vastustavien näkökulmasta EU-tasolta tuleva vaikuttaminen velvoittavilla ennallistamistoimenpiteillä ei ollut kannatettavaa, vaan kannatettiin vapaaehtoisuuteen perustuvaa sääntelyä. Keskeisessä roolissa tilanteeseen vaikuttamiseen katsottiin olevan kansanedustajilla eduskunnassa ja Suomen edustajilla EU:ssa, etenkin kun vaikutetaan ennallistamisasetuksen sisältöön tai sen hyväksymiseen äänestyksissä.

Ympäristökysymysten moniulotteisuus ja sitä koskevista päätöksistä seuranneiden vaikutuksien laaja-alaisuus näkyy erotettujen näkökulmien konfliktissa, jossa ennallistamisasetusta kannattavien kannalta sen edistämisestä olisi lupaavat seuraukset luonnon ennallistamisessa. Asetusta vastustavien näkökulmasta sen vaikutuksilla kansallisen toimivallan rajoihin ja toimenpiteiden velvoittavuutta painottavaa luonnetta ei kannatettu. EU:n ympäristötavoitteiden ja velvoittavien ennallistamistoimien perusteluita kuvaavan näkökulman vertailemisessa toimivallan rajoittamiseen ja taloudellisten oikeuksien perusteluja kuvaavaan näkökulmaan näkyi ilmeistä ristiriitaa.

Toisen tutkimuskysymyksen tarkastelemisessa, metsäpolitiikan haasteeksi voidaan nähdä eri tavoitteiden ajaminen ja tehtävien toimenpiteiden valinta. Välikysymyskeskustelusta näkyi metsiin kohdistuvien poliittisten toimien hyväksyttävyyden ristiriidat, kun eriävistä näkökulmista poikkeavat hyväksyttäväksi katsottavat toimet. Niissä painotetaan eri tekijöiden vaikutuksia, joiden korostaminen riippuu edustetuista tavoitteista. Ennallistamisasetusta koskevat erilaisuudet näkyvät keskustelussa ristiriitoina, kun toimien vaikutuksilla perustellaan sitä, onko toimenpiteet hyväksyttäviä vai ei.

Keskustelusta voidaan huomata Euroopan komission esityksen tuoneen esille metsäpolitiikkaa koskevia haasteita ja ristiriitoja. SDP:n Johan Kvarnström totesi puheenvuorossaan, että asetetuilla poliittisilla tavoitteilla ja toimilla ympäristösektorilla tulee vaikutuksia myös muille sektoreille, koska ympäristökysymykset ovat laajoja ja niihin vaikuttamisessa tarvitaan laajasti toimenpiteitä (Täysistunto, 2022. 59). Ympäristöä koskevia kysymyksiä pidetään niin laajoina, että niitä koskevien tavoitteiden edistämiseksi tarvitaan muilla sektoreilla tapahtuvaa toimintaa. Tämä tuo haastetta saada

tavoitteille ja toimenpiteille laajaa hyväksyntää, kuten keskustelun eri painotuksien korostamien näkökulmien eroista voidaan päätellä.

Euroopan unionin jäsenmaiden keskeiset erot ovat haastaneet unionin ympäristöpolitiikan edistämistä (Raunio & Saari, 2021. 88). Euroopan unionin ympäristöpolitiikka on tullut osaksi politiikan eri sektoreita edistettyjen toimintaohjelmien ja laaditun lainsäädännön kautta. Ympäristötavoitteiden ja eri toimenpiteiden lisääntyessä, unionin jäsenmaissa on lisääntynyt näiden hyväksyttävyyden arviointi kunkin valtion olosuhteiden perusteella. Erityisesti jännitteitä luo tilanteet, joissa arvioidun suojelun tarve on ristiriidassa valtion omaan vaikutusvaltaan. Ympäristöpolitiikan vaikutusten arvioinnin painotuksissa kiistellään etenkin kilpailukyvyn ja ympäristöarvojen sekä joustavan ja pakottavan sääntelyn välillä. (Raunio & Saari, 2021. 77 & 79–80.) Eriävät intressit tuottavat ympäristöpolitiikan konflikteja useissa eri tasoissa ja sektoreissa. EU:n toimenpiteiden edistämiseksi tarvitsisi saavuttaa yhteisymmärrys jäsenmaiden keskuudessa, samalla kun jäsenten tulisi saavuttaa yhteinen kanta asioihin kansallisella tasolla.

Konfliktien tuottamisen ja avaamisen kannalta, välikysymyksenjättäminen johti debatin käymiseen, jossa oppositiosta hallituksen haastaminen toi esille metsäpolitiikan ja ympäristötoimien välisen konfliktin jakolinjoja. Keskustelua jäsentäessä tuli esille edustajien keskuudessa painottuvan enemmän näkökulma metsäpolitiikan päätäntävällän säilyttämisestä kansallisessa toimivallassa ja siihen vaikuttavien säädäntöjen velvollisuuksien rajoittamisessa. Tätä perusteltiin sillä, että ne vaikuttavat muihin oikeuksiin tai suojelutoiminnan vapaaehtoiseen luonteeseen.

Euroopan unionissa jäsenvaltio on samalla osana unionin politiikkaa, josta tulee vaikutteita sen kansalliseen säädäntöön. Keskustelusta näkyy painotettua näkökulmaa kansallisesta säätelyvallan säilyttämisestä. Asetusta vastustaneiden puheenvuorot oppositiosta sekä hallituksesta keskustan, SDP:n ja RKP:n edustajat ajoivat kannoissaan metsiä koskevan sääntelyn toimivallan säilyttämistä kansallisella tasolla, mutta vihreiden ja vasemmistoliiton edustajistosta ei tätä korostettu, vaan kannatettiin ympäristötavoitteiden edistämistä myös EU-tasolla. Metsäpolitiikan näkökantojen asetelmat eduskunnassa näyttävät painottuvan kansallisen toimivallan säilyttämiseen ja vapaaehtoisuuden tai joustavien toimenpiteiden edistämiseen. Näitä kantoja perusteltiin asetuksen toimenpiteiden vaikutuksilla talouteen. Perustelut nousivat esille asetusta vastustaneiden sekä osassa tukeneiden puheenvuoroissa.

Ympäristöpolitiikassa tehdään toimia ilmastonmuutokseen sopeutumisessa, jossa EU:n roolin merkitystä nostettiin asetusta puolustaneiden puheenvuoroissa. Unionin kehyksissä ympäristötoimenpiteiden edistämisen laaja-alaisuus mahdollistaa merkittävimpien tuloksien saavuttamisen, kun vain yksittäisen valtion tekemät toimet. Toistaiseksi toimien edistäminen ei ole

ollut tarpeeksi tehokasta, vaan puutteet jäsenmaiden välisessä yhteistyössä politiikan teossa ja tavoitteiden asettamisessa on johtanut heikkoon EU:n linjausten toimeenpanoon. (Lenaerts, Tagliapietra & Wolff, 2022.) Unionissa harjoitettavan ympäristöpolitiikan heikkoutena voidaan pitää juuri toimeenpanon, valvonnan ja seurannan onnistumisen matalaa tasoa, kun toimia edistetään kansallisesti jäsenvaltioissa (Raunio & Saari, 2021. 85).

Jäsenmaat ja Euroopan parlamentti sopivat asetuksen sisällöstä marraskuussa 2023. Ennallistamisasetuksesta äänestettiin Euroopan parlamentissa helmikuussa 2024, jossa parlamentti äänesti asetuksen puolesta. Jotta se tulee voimaan, jäsenvaltioiden tulee vielä virallisesti hyväksyä asetus. (Gustafsson, 2024.) Vuoden 2023 Eduskuntavaalien jälkeen uuden hallituksen muodostivat kokoomus, perussuomalaiset, kristillisdemokraatit ja RKP. Keväällä 2024 pidetyllä kyselytunnilla tuotiin esille hallituksen kanta ennallistamisasetukseen, josta hallituksen asiasta vastaava ministeri totesi, ettei Suomi tulisi äänestämään ehdotuksen puolesta sen nykyisessä muodossa (Ahonen, 2024.) Metsäpolitiikan asetelmat ennallistamisasetuksen kysymyksessä eivät vaikuta muuttuneen eduskunnassa, kun kantaa ei ole muutettu ennallistamisasetuksen hyväksymisessä, vaikka hallitus kokoonpano on vaihtunut.

Eduskuntakeskustelun analyysissä on havaittu kansanedustajien ja puolueiden linjojen asemoituvan ympäristökysymysten taloudellisten vaikutusten perusteella, kun tarkastellaan metsäpolitiikkaa koskevaa päätöksentekoa. Tutkielmassa tarkasteltujen näkökulmien eroista etsittiin kansanedustajien esiintuomia metsäpolitiikan linjauksia, jotka vaikuttivat suhtautumisessa ennallistamisasetukseen. Aihetta voisi tutkia lisää tarkastelemalla diskursseja puolueiden välisissä metsäpolitiikkaa koskevissa väittelyissä, joita tarkastelemalla voitaisiin tutkia puheissa tapahtuvaa merkitysten luomista.

Lähteet

- Adelle, Camilla, Biedenkopf, Katja & Torney, Diarmuid (2018), *European union External Environmental Policy: Rules, Regulation and Governance Beyond Borders*. Springer international Publishing AG. Viitattu 10.2.2024. Vaatii käyttöoikeuden. Saatavilla:<<https://ebookcentral.proquest.com/lib/tampere/reader.action?docID=5148710>>.
- Ahonen, Hannamari (2024), *Ympäristö- ja ilmastoministeri Mykkänen kyselytunnilla: Suomi vastustaa EU:n ennallistamisasetusta*. Iltalehti. 21.3.2024. Uutinen.
- Clarke, Tracy Lee, and Peterson, Tarla Rai (2015) *Environmental Conflict Management*. SAGE Publications Incorporated. Viitattu 4.2.2024. Vaatii käyttöoikeuden. Saatavilla:<<https://ebookcentral.proquest.com/lib/tampere/reader.action?docID=4733121>>.
- EUR-Lex. Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia. Tiedonanto 14.9.2020. Viitattu 20.2.2024. Saatavilla:<<https://eur-lex.europa.eu/FI/legal-content/summary/eu-biodiversity-strategy-for-2030.html>>.
- Euroopan komission (2022), *Biodiversity: 30 years of the Natura 2000 network of protected areas and the LIFE programme*. 25.2.2022. Uutinen.
- Euroopan unionin neuvosto (2020), *Neuvostolta päätelmät vuoteen 2030 ulottuvasta EU:n biodiversiteettistrategiasta*. Lehdistötiedote 693/20. Press office - General Secretariat of the Council 23.10.2020.
- Gustafsson, Mikko (2024), *Euroopan parlamentti äänesti luonnon ennallistamisasetuksen hyväksymisen puolesta*. Helsingin sanomat 27.2.2024. Uutinen.
- Hakala, Jarkko (2013), *Metsien vapaaehtoinen suojelu kiinnostaa jo ruuhkiksi asti*. Yle uutiset 7.9.2013. Uutinen.
- Jakonen, Mikko (2020), *Konflikti- Talous ja politiikka*. Helsinki: Into kustannus. Viitattu 11.3.2024. Vaatii käyttöoikeuden. Saatavilla:< <https://www.elibslibrary.com/reader/9789523513129> >.
- Kansallinen kokoomus (2020), *Kokoomuksen eduskuntaryhmän metsälinjaus: Menestystä metsistä*. 9.12.2021.
- Lenaerts, Klaas, Tagliapietra, Simone & Wolff, Guntram B (2022), *How Can the European Union Adapt to Climate Change?* *Intereconomics* 57, 314–321. Saatavilla:<<https://doi.org/10.1007/s10272-022-1071-4>>.
- Laki metsähallituksesta 8.4.2016/234.
- Maa- ja metsätalousministeriö. n.d. Suomen metsävarat. Viitattu 10.2.2024. Saatavilla:<<https://mmm.fi/metsat/suomen-metsavarat>>.
- Maa- ja metsätalousministeriö (2023), *Kansallinen metsästrategia 2035*. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2023:22. Viitattu 11.1.2024.
- Metsähallitus. n. d. Näin toimimme. Viitattu 2.3.2024. Saatavilla:<<https://www.metsa.fi/metsahallitus/nain-toimimme/>>.
- Metsänomistajat (2024), Metsätietoa. Viitattu 20.2.2024. Saatavilla:< <https://www.mhy.fi/ii/metsatietoa> >.
- Milicevic, Vera (2023), *Faktatietoja Euroopan unionista*. Euroopan parlamentti. Viitattu 12.2.2024. Saatavilla:<<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/fi/sheet/105/euroopan-unioni-ja-metsat>>.
- Natura 2000-verkosto. n.d. Ympäristöministeriö. Viitattu 10.1.2024. Saatavilla:<<https://ym.fi/natura-2000-verkosto>>.
- Oikeustiede: suhteellisuusperiaate. n.d. Tieteen termipankki. Viitattu 12.2.2024. Saatavilla:<<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:suhteellisuusperiaate>>.
- Oikeustiede: toissijaisuusperiaate. n.d. Tieteen termipankki. Viitattu 14.2.2024. Saatavilla:<<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:toissijaisuusperiaate>>.

Perussuomalaiset (2019), *Perussuomalainen EU-politiikka*. 21.1.2019.

Perussuomalaiset (2022), *Perussuomalaisten maaseutupoliittinen ohjelma*. 25.11.2022.

Pohjola, Jarkko (1998), 'Ministeriö tyri täysin *Naturan valmistelun*'. Iltasanomat. 12.8.1998.

Raunio, Tapio & Saari, Juho (2021), *Moninaisuudessaan yhtenäinen? Euroopan unionin suunta*. Gaudeamus Oy. Helsinki.

Sosiaalidemokraattinen puolue (2020), *Ratkaisuja kestävään tulevaisuuteen. Poliittinen ohjelma*. Elokuu 2020.

Suomen keskusta (2021), *Ruokaa omasta maasta – 3 Metsäpolitiikka kuuluu Suomelle, keskustan ruoka- ja metsäpoliittinen linjaus*. Maaliskuu 2021.

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2018), *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uud. painos. Helsinki: Tammi. Viitattu 20.2.2024. Vaatii käyttöoikeuden.
Saatavilla:<<https://www.ellibslibrary.com/reader/9789520400118>>.

Työ- ja elinkeinoministeriö (2021), *EU: n Fit for 55-ilmastopaketti tiukentaisi uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden tavoitteita*. Tiedote 14.7.2021.

Täysistunto. Välikysymys. vk 4/2022. 9.11.2022.
Saatavilla:<https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/PoytakirjaAsiakohta/Sivut/PTK_120+2022+5.aspx>.

Valtioneuvosto (2014), *Periaatepäätös Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman jatkamisesta 2014–2025*. Periaatepäätös 5.6.2014.

Valtioneuvosto (2021), *Helmi-elinympäristöohjelma 2021–2030*. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:83. Valtioneuvoston periaatepäätös 6.10.2021. Viitattu 10.2.2024. Saatavilla:<<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-899-4>>.

Valtionalouden tarkastusvirasto (2007), *Valtionalouden tarkistusviraston tarkistuskertomus*. 140/2007.

Vasemmistoliitto (2022), *Uuden hyvinvoinnin aika, Vasemmistoliiton tavoiteohjelma*. 12.6.2022.

Vihreät (2020), *Metsäpoliittinen ohjelma*. 29.11.2020.

Vuori, Jaana. n.d. Laadullinen sisällönanalyysi. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 9.2.2024.
Saatavilla:<<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>>.

Välikysymys. vk 4/2022. 27.10.2022.
Saatavilla:<https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kysymys/Sivut/VK_4+2022.aspx>.

Välikysymysvastaus. n. d. Valtion termit selitettynä. Valtioneuvosto. Viitattu 12.2.2024.
Saatavilla:<<https://valtioneuvosto.fi/tietoa/valtioneuvoston-termit>>.

Ympäristöministeriö. n. d. EU:n ennallistamisasetus. Viitattu 1.3.2024.
Saatavilla:<<https://ym.fi/ennallistamisasetus>>.

Ympäristöministeriö (2023), *Mitä on kestävä kehitys?* 15.3.2023. Viitattu 2.3.2024. Saatavilla:<<https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>>.

Ympäristötieteet: ekologinen ennallistaminen. n.d. Tieteen termipankki. Viitattu 25.2.2024.
Saatavilla:<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Ymparistotieteet:ekologinen_ennallistaminen>.